

Рôкъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 21-го Сѣчня, 1904. Число 3. — Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, January 21, 1904. No. 3.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Сѣчень.

21	Ч.	Георгій и Емиліанъ
22	П.	Полиевктъ и Евстратій
23	С.	Григорій Ниссейскій
24	Н.	† Теодосій Великій
25	П.	Татіаны мученицѣ
26	В.	Ермилъ и Стратоникъ
27	С.	Пр. От. изб. (Отд. Пр.)

— НАЙБÔЛЬША „бреха" въ охресности Олифантъ, Па. звѣсна пôдъ назвою ч. 2. або „Клондайкъ", згорѣла дня 17. с. м. до самыхъ основъ. Около 1500 робôтниковъ, а мѣжь ними поверхъ 500 Русиновъ, втратило наслѣдкомъ сего працю на довгій часъ. Бреха была власноснію. „D & H Coal Co."

— ЗЪ НАГОДЫ всесвѣтнои выставы въ Ст. Луисъ, Мо. выдасть департаментъ почтъ значки почтовй, котрй будуть представляти портреты: 1-центовй значки Линколна, 2-центовй Джеферсона, 3- центовй Монрого, 5-центовй актъ вôдступленя черезъ Францію нынѣшного стейту Місурі на власнôсть Сп. Державъ.

— ВЪ Michel, B. C., Канада, дня 8-го януара въ рускй Рôздвянй свята стала ся велика пригода. Експльодувала нумеръ 3 майна и при тôй експлозіи втратило сѣмъ робôтниковъ вѣчно жите, а богато зôстало раненыхъ, однакъ може будуть жити. Русина тамъ жадного не було тôлько мадяры, словаки и анґлики.

Ив. Олѣйникъ.

— ЯКІЙСЬ Е. Боднаръ и Йосифъ Якунишинъ зъ Ламонтъ, коло Коневілъ, Па. посварили ся за дѣчивну, наслѣдкомъ чого прійшло мѣжь ними до бôйчи. Боднаръ взявъ ся одначе до ножа и убивъ свого суперника.. Оба парубіѣ, якъ свѣдчать ихъ назвища, е мабуть Русинами, хочь анґлійскй часописи, котрй про се доносять, не згадують звôдки походять и до якои народности зачисляють ся.

По доверщенôмъ убійствѣ Боднаръ щезъ безъ слѣду.

— ОДЕНЪ зъ ученыхъ анґлійскихъ, вôдчитуючи египетскй папирусы въ Британскôмъ музею въ Лондонѣ, писанй 4000 лѣтъ передъ рождествомъ Христа, вôдкрывъ у нихъ вѣсть про скарбы, якй Фараоны стариннoго Египту мали закопувати по розличныхъ оазахъ лыбійскои пустынѣ. Найбôльше золота и дорогихъ каменѣвъ мае бути закопаныхъ въ краю званôмъ Долиною Королѣвъ.

Коли вѣсть про се вôдкрытє розôйшла ся по Анґліи, сейчасъ найшли ся ласй на скарбы Фараонôвъ котрй зъорґанізували выправу пôдъ прôводомъ инжінѣрôвъ Лейка и Карія, що мае перешукати Долину Королѣвъ.

Ихъ задача не буде одначе легкою, бо той край мае кôльканайцять тысячь квадратовыхъ миль.

— ФАРМЕРЪ Йосифъ Філіпсъ. зъ Галовілъ, коло Гудсонъ, Н. И. въ нападѣ хвилевого божевôля поубивавъ сокирою своихъ трое дѣтей, почôмъ и собѣ вôдобравъ жите. Нещасный батько збожеволѣвъ зъ жалю по утратѣ жены, котра недавно померла.

— ВЫЙШЛА нова книжка „Журавлѣ". Мѣстить въ собѣ: Журавлѣ — дра Ив. Франка, Закутникъ — Богдана Лепкого, Новѣтнй Гайдамаки — дра Ив. Франка, Пѣснь про Канаду — Сим. Паламарюка, Пѣсня канадийска — А. Рыбчиньского, Пайлотъ Бютъ — Мир. Стечишина и Зôдки бере земля тепло.

Цѣна книжки 15 центôвъ. На продажь въ редакціи Свободы.

— ЕКСПЛЬОЗІЯ динамиту лучила ся оногды въ копальняхъ угля коло Ля Джексе, въ Мексику, и убила 20.. а покалѣчила 40 робôтниковъ.

— ПÔДЧАСЪ страшнои бурѣ морскои, яка минулого тыжня скаженѣла вздовжь побережа Вашинґтону, розбивъ ся въ заливѣ Фоки пасажирскій корабель „Клалемъ". Зъ подорожныхъ, котрй на човнахъ хотѣли спасати жите, втопило ся 57 осôбъ. За те прочй пасажиры, що терпеливо ждали на корабли, вратували въ послѣднôй хвили ратунковй пароходы.

— ГРОШѢ, зароблений нашими Лемками въ Америцѣ, приносять хосенъ для рôдного краю! Зъ Горлиць доносять до галицкихъ часописей, що селяне зъ Лося и Климкôвки тамошного повѣта купили заходами о. Юстина Константиновича лѣсы вôдъ дворскихъ обшарôвъ Громада Лосе купила 750 морґôвъ лѣса вôдъ задатковои касы въ Горлицяхъ за 90 тысячь зр. Зъ того 20 тысячь зл. заплатила готôвкою, 40 тысячь зыскала зъ вырубу купленого лѣса, а 30 тысячь злр. мае сплачувати ратами.

Климкôвка купила вôдъ д-ра Ґеце 450 морґôвъ гирного лѣса за 55 тысячь зр. Жиды давали ему 6 тысячь злр. бôльше, чимъ селяне, але вôнъ продавъ таки христіянамъ. Починъ до купна дали бувшй еміґранты, котрй привезли грошѣ зъ Арики.

— НОВЫЙ почтовый урядъ отворено зъ днемъ 1. сѣчня с. р. въ селѣ Климкôвцѣ, сяноцкого повѣти (Галичина). Зъ того села и его охресности е богато Русинôвъ въ Америцѣ, тожь добре абы они дôзнали ся про се.

— КОГО збогачують пяницѣ? Въ Мілвоке, Віс. померъ сими днями властитель броварôвъ Фрид. Пебстъ и лишивъ 10 міліонôвъ долярôвъ майна. Доробивъ ся, якъ бачимо, а на кôмъ? — кождый знае.

— ВЪ Desloge, Mo. роботы досыть. Робимо тутъ всѣ въ оловяныхъ майнахъ (l ad mines). Зарабляемо вôдъ $1.50 до 1.80 на 8 годинъ. Робота компаніцка и начине компаніцке, але правда, що тутъ робота дуже тяжка. Дня 28 м. м. спôткало нещасте во Христѣ брата Русина Семана Тирпака. Великій камѣнь звалилъ ся зъ горы и поломало ему ногу нисше колѣна, черезъ що мусить полежати кôлька тыжнѣвъ въ лôжку. Шкода, що то чоловѣкъ письменный а не належить до жадного братства анѣ до жаднои орґанізаціи и теперь не достане жаднои помочи. Мы зъ серця желаемо ему скорого выздоровленя.

Русин А. Б...

— ВЪ San Francisco, Cal. заложили тамошнй Русины товариство, котре назвали: „Перше Русько-Украінське Товариство ім. Мих. Драгоманова".

Т. Ф.

— КÔЛЬКО е міліонерôвъ на свѣтѣ? На пирѣ міліонерôвъ въ домѣ Ракефелера въ Ню-Йорку, твердивъ сенаторъ Депю, будьто-бы въ Сп. Державахъ було 100 тысячь міліонерôвъ. Мѣжь тымъ оденъ урядникъ великого картелю и президентъ найбôльшого банку въ Ню Йорку, такожь богатирь, доказуе на основѣ совѣсныхъ обчисленъ, що въ цѣлôмъ свѣтѣ е ихъ лише 10 тысячь. Зъ того числа 7000 живе въ Сп. Державахъ, а 1000 постôйно въ мѣстѣ Ню-Йорку. Адресова книга зв. „Фіненшіелъ Редъ Букъ" подае всѣ назвища осôбъ въ Сп. Державахъ, котрй мають майна на 300 тысячь долярѣвъ и высше. Є ихъ 15 тысячь.

— ИЗЪ Царгорода до святого магометьского мѣста Мекки, въ Арабіи, будують Турки зелѣзницю. На ту цѣль замовило турецке правительство въ американьскихъ фабрикахъ „Пенсилвенія Стілъ Ко." 20 тысячь тонъ сталевыхъ шинъ.

— ИВАНЪ Колесниковъ, проповѣдникъ, що потерпѣвъ много за вѣру вôдъ російского уряду, въ наслѣдокъ чого мусѣвъ опустити Росію и жити на чужинѣ, приѣхавъ недавно до Скрентонъ, Па. де задумуе голосити слово Боже. Цѣкавй могуть довѣдатись вôдъ И. Колесниковъ не одну рѣчь про порядки въ захвалюванôй Росіи.

— П. И. ГАРДЫЙ зъ Травґеръ пише, що тамъ забило у майнахъ члена Р. Н. С. Ив. Мацалу. Похоронъ вôдбувъ ся въ першій день Рôздвяныхъ Святъ. На похоронѣ було присутне цѣле братство св. Петра и Павла вôддѣлъ Союза 32. Пôсля надгробнои проповѣди мѣсцевый душпастырь о. М. Балогъ заохочувавъ присутныхъ, щобы не були легкомыснй, але вступали до орґанізацій.

— НЕЗВЫЧАЙНЫЙ жолудокъ мавъ 22-лѣтный Французъ, Емілъ Бразо, котрый померъ сими днями въ канадійскôмъ мѣстѣ Монтреалъ. Черезъ цѣле свое жите не ѣвъ вôнъ нѣчого иншого, кромѣ солодкого молока и цукру. Кождого дня выпивавъ пять склянокъ молока, въ якôмъ бувъ розпущеный оденъ фунтъ цукру. Иншои поживы не мôгъ стравити его жолудокъ.

Бразо бувъ друкарскимъ складачомъ и всегда тѣшивъ ся силою та добрымъ здоровлемъ. Важивъ 162 фунтôвъ, а мавъ 5 стôпъ и 2 цалѣ зросту. Перестудившись однакъ умеръ.

— ТИФЪ появивъ ся въ канадійскôмъ мѣстѣ Монтреалъ и его охресности тай ширшае страшенно. Занепадае тамъ на сю пошесть по 1000 осôбъ денно.

ИВАНЪ ОХРИМОВИЧЪ.

СКОРОМЪ.

Счинила ся наразъ заверуха, — не на дворѣ, а въ хатѣ.

Сидить Семениха на ослонѣ пôдъ вôкномъ згорблена, зъ иглою въ рукахъ, латае дѣточу сорочину; Семенъ край стола полуднуе; двое дѣтей на припѣчку граютъ ся котомъ.

Нахмуреный Семенъ оббирае грубыми пальцями бараболю зъ лупины, вôдъ нехочу мече ѣѣ въ ротъ, деколи посербуючи борщемъ. Нарештѣ кидае ложкою на стôлъ.

— Жѣнко! мала бы-сь розумъ та зварила разъ иньшои стравы! У тебе весь рôкъ пилипôвка! Зарядила бы-сь деколи страву молокомъ! Вôдъ чого-жь держу коровы?!

— И не надѣй ся! Крихта того молока, то для дѣтей... Намъ старымъ буде и безъ молока!

— Та бо я чую зъ людей, що ты прячешь скоромъ та крадки у мѣсто носишь!

— Або-жь ты менѣ даешь на хату, на подрôбъ? Диви, дѣти грѣшнымъ тѣломъ свѣтять! А диви, Параня наша вже дѣвчукъ, а гола якъ липка! На смѣхъ людскій не мае навѣть трйохъ шнуркôвъ коралѣвъ, щобъ могла мѣжь люди въ церкви показати ся! А тобѣ сесе и не въ головѣ!

— Що ты менѣ жѣнко таке пусте балакаешь! Я тобѣ кажу, що я при тôй ѣдѣ не годенъ тягнути нѣ косою нѣ сапою! Молода бараболя млоить, а посербаю борщу, то лишь у животѣ мявкотить! Самъ себе неразъ жахаю ся... Ще кобы хочь кусень хлѣба бувъ до стравы!...

— А я-жь тобѣ винна, що ты такій, выбачь, ґазда, що хлѣба у тебе нема?!

Почервонѣвъ Семенъ, розсердивъ ся, выскочивъ на середину хаты та вымахуе руками: — Якій я ґазда? ну кажи, якій? Якій я „выбачь“, ну кажи!... Мовчишь! А я тобѣ покажу, що я ґазда! — И за тымъ словомъ ухопивъ изъ стола капелюхъ на голову и вылетѣвъ до сѣней.

Дѣти порозтвирали роты дивлячи ся въ слѣдъ за вôтцемъ. Семениха опустила руки на колѣна, вытягнула шию, наслухуе, куды дѣвъ ся чоловѣкъ, ажь чуе, хтось гейбы сокирою вдаривъ по колодцѣ вôдъ коморы. Чимъ борше кладе шите позадъ себе на ослôнъ та въ дверѣ, та тутъ бачить, уже Семенъ бѣжить на двôръ несучи передъ собою плесканку сыра и грудку масла....

— Не рушь! Не рушь, що не твое! бôгме не рушь! — зверещала Семениха вхопивши чоловѣка за полы сѣрака. Семенъ пре напередъ, тягне на силу жѣнку за собою, доки не опинила ся въ болотѣ передъ хатою. Тутъ Семениха мовь ласиця заскочила дорогу чоловѣкови, вхопила його за обѣ руки.

— Вôддай, бо ти очи выдру!

Семенъ якъ мôгъ, пôднявъ у гору руки зъ скоромомъ, боронивъ ся, борыкавъ ся, наразъ махнувъ руками въ долину, кинувъ скоромъ у болото и ставъ мѣсити, тратувати ногами.

— На маешь, удави ся! — сказавъ.

Задыхана Семениха якъ держала його руку, такъ припала до неи и вкусила въ великій палецъ. Семенъ шарпнувъ изъ болю руками передъ себе, потрутивъ жѣнку и она захитавши ся перевернула ся въ сорокате вôдъ скорому болото.

— Тату, няй маму! — запищали дѣти передъ хатою здубонѣвши дрôбными нôжками.

— Чекай опришку, чекай! Не дочекаешь, опришку! — пôдводячи ся зъ болота сказала Семениха. Семенъ пôдбѣгавъ уже до перелазу, а она за нимъ ишла й кричала! — На, вороже, на! на кальвине, на! не дочекаешь, кальвине! — Й довго стояла на перелазѣ и доти кликала за нимъ „на, вороже, на! на, кальвине, на!“ доки не щезъ еѣ зъ очей за вербами й будинками.

Завернула до хаты. Коли надôйшла надъ болото и побачила, якъ тамъ еѣ скоромъ поневѣряе ся, взяла еѣ така лють, що себе не тямила. Вхопила прутъ у руки и стала нимъ дѣти парити, наганяти до хаты. Дѣти плачучи втѣкли, повыскакували на постѣль та тамъ у кутику притулившись одно до другого споглядали на дверѣ, чи въ нихъ не покаже ся мати.

А мати ходила попередъ хату, суятила ся, сѣпала руками то за волося то за хустку.

— Я себе страчу! Не дочекае мене бôльше той кальвинъ збыткувати! — говорила. Пôдбѣгла до кирницѣ, сперла руки на цямбрыне, глянула въ долину, подумала щось и вôдступила. Вôдтакъ пôшла по-за хату, по-за хлѣвъ и скорымъ ходомъ пôдôйшла до плота. Сягнула руками позаду себе, розвязала крайку, накинула еѣ на кôлъ, тремчачими руками завязала собѣ ключку на шию.

— Боже любый, прости менѣ грѣха! — сказала вдарившись кулакомъ у груди. — То не буде мôй грѣхъ, а його, того кальвина.

И за тымъ словомъ опустила ся въ долину: на пôвъ висячи на пôвъ клячучи стала дусити ся... Почервонѣла, вôдтакъ посинѣла; голова колысала ся на крайцѣ, тѣло здрѣгало ся вôдъ судорогôвъ, ажь хустка зпала зъ головы...

Саме тодѣ йшовъ вулицею Гершко, що скуповувавъ покладки по селѣ. Чуе, щось сопе, харчить за плотомъ. Поставивъ кôшь на землю, перехиливъ голову за плôтъ и скрикнувъ:

— Герсти, ай вай!

Сягнувъ чимъ борше въ кишеню, вытягнувъ нôжь, зубами розтворивъ вôстре и шарнувъ нимъ три разы по крайцѣ.

Семениха вдарила собою, ажь земля стрясла ся. Хлипнула пару разôвъ повѣтря, протягла ся горѣлиць, розтворила очи и побачила надъ собою Гершкову голову.

— Ну, а теперь що буде? — вôдôзвавъ ся Жидъ.

Якій тебе чортъ наднѣсъ сюды, нехристе! — придавленымъ голосомъ простогнала Семениха. — Тобѣ яка рація до мене?

— Така рація, що тебе завдамъ до суду...

— Щезай, Жиде! йди, куды справивъ ся! — перебила йому Семениха.

— Ну, ну, я пôду! Я стану середъ села и буду ґвалтъ кричати, що така ґаздыня, що мае мали дѣти, хоче на смерть задушити ся..,

Згадка про дѣти опамятала Семениху. Сѣла и стала просити: — Йди собѣ, прошу тебе, Гершку! не завдавай менѣ жалю... Завтра прийдешь, дамъ тобѣ покладкôвъ, лишь иди собѣ и не кажи нѣчого нѣкому...

Ѣй роздратованôй стали сльозы въ очахъ. Зложила руки передъ себе якъ до молитвы, хитала головою и заводила: — Йой дѣточки мои дрôбонькû! на кого була бы я васъ лишила? Чи на того ворога тяжкого та темного, що вамъ ложки молока жалуе? Чи на того кальвина, що вашу матѣрь збыткуе? Ой не маете вы тата, нѣ, ой ворога лютого та темного!

Гершко тымчасомъ вôдôйшовши на однû стаѣ побачивъ на нивѣ Семенишину доньку Параню. Наблизивъ ся и кликнувъ на неѣ: — Дѣвке! а йди до дому бо тамъ бѣде! Маме твоя тамъ за хлѣвомъ, пôдъ плотомъ, хоче вдушити ся на смерть...

Параня слухаючи вытягнула ся мовь струна. Наразъ кинула сапу, сплеснула въ долонѣ и поскакала по нивѣ заводячи мовь бѣсновата. Нива за нею закурила ся, а спôдниця маяла и трѣпотала ся въ повѣтри якъ хоругвъ. Упала на матѣрь мовь яструбъ изъ горы, повѣсила ся на еѣ шиѣ.

— А вамъ що, мамко моя рôдна?! А вы що починаете! А бодай бы Бôгъ вôдъ такого боронивъ! Та же вы така розхрѣстана, простоволоса сидите на публѣку людську та плачете,.. А цитте-жь, цитте! вставайте та ходѣть звôдси!

— Лиши мене, Паранько, няй выплачу ся, бо трѣсну зъ жалю! — зброняла ся Семениха,

Параня чимъ борше зробила матери ладъ изъ волосемъ, пôдняла хустку, завязала голову та знову стала просити, молити, абы вставала. Семениха якбы не чула; все плакала, заводила.

— Йой, Боже мôй, Боже, що менѣ робити зъ вами! Нещасте мое! Онъ люди йдуть... бôгме вставайте! — клопотала ся донька и таки на силу звела матѣрь узявши за обѣ руки.

Семениха зъ похиленою головою, зъ опущеными раменами поступала мовь изъ хреста знята; позаду неи йшла Параня переполошена, але й рада, що провадить матѣрь еще живу до дому.

Черезъ порôгъ ледво пересадила ноги Семениха держачи ся рукою одвôрка. При помочи доньки вылѣзла на пѣчь. Казала накрыти себе кожухомъ, ѣѣ студено робило ся и дрожь брала. Та кожухъ не помагавъ, незабаромъ стала стогнати и вôдôзвала ся:

— Йой, мину ся! йой тисне мене, пече коло серця... бѣгай менѣ до попадѣ оцту... Пôдмащу ся, може попустить...

Параня сягнула рукою на полицю по флящину и выйшла зъ хаты.

Куды-жь подѣвъ ся Семенъ переслѣдуваный жѣнкою до перелазу? А де-жь мавъ сарака дѣти ся, якъ не поступити въ шинокъ, що стоявъ при вулицѣ въ долѣшнôмъ кôнци села? Въ шинку не було нѣкого, бо то була робôтна днина, кождый пôшовъ у свое. Сама Рухля сидѣла за шинквасомъ, та дротами ткала якусь бѣду. Казавъ собѣ дати тютюну, набивъ люльку, закуривъ, розсѣвъ ся за столомъ, пôдперъ голову на руку и невеселу думку думае.

— Нема правды на свѣтѣ! — погадавъ собѣ. — Роби, ажь тобѣ очи зъ головы лѣзуть, — не доѣдай, ще въ додатку жѣнка тебе псьочить! Най бы була собѣ що будь робила, говорила, але най не каже, що я „выбачь ґазда“. Я ѣѣ маетку не присѣвъ! Ѣѣ нивки на осѣнный деньокъ я не загиривъ, але ажь у три боки сплативъ! Пити не пю, робити роблю, чого-жь зъ мене хоче?! Якій я „выбачь“?!... Тымъ молокомъ, що забѣлила бы страву, далего не забѣгла бы... Але бо й роз'ѣла ся! Землю була бы пôдъ собою грызла...

Конець буде.

(72)

Листъ изъ старого краю.

Изъ делеґацій.

Крôмъ австрійського парляменту и угорського сойму радятъ про справы Австро-Угорщины такожь т. зв. делеґаціи, котрû рѣшаютъ про справы, спôльнû для Австріи и Угорщины. До делеґацій входятъ по части члены палаты панôвъ, а по части послы австрійського парляменту та угорського сойму, выбиранû повною палатою. Въ австрійськôмъ парляментѣ е такій звычай, що послы зъ кождого краю выбираютъ зъ-помѣжь себе членôвъ до делеґацій. Зрозумѣла рѣчь, що такимъ чиномъ въ делеґаціи зъ галицькихъ Русинôвъ мôгъ дôстати ся лишь той, кого захотѣло выслати туды „коло польське“. Давнѣйшими роками, коли пос. Барвѣнській старавъ ся ще вести угодову політику, выбирали все його до делеґацій, але сего року уважали панове шляхтичѣ пос. Барвѣнського вже занадто небезпечнымъ и выбрали до делеґацій москвофіла гофрата Длужанського, котрый зъ ласки польсько-шляхотського центрального комітету для выборчихъ розбоѣвъ зôставъ именованый (бо выборомъ се годѣ назвати!) посломъ зъ IV. (хлопськои) куріи въ коломыйськôмъ повѣтѣ. Розумѣетъ ся, що таке бюрократичне индивідуумъ вмѣе лише брати посольскû діеты, а на засѣданяхъ нѣколи й губы не отворить, а тымъ бôльше не въ головѣ йому выступати въ оборонѣ руського народа противъ тыхъ, котрымъ завдячуе мандатъ.

Та симъ разомъ польскû шляхтичѣ перечислили ся. Буковинськû послы выбрали зъ-помѣжь себе до делеґацій Русина, барона Николу Василька, а сей у своѣй промовѣ, выголошенôй передъ кôлькома днями на засѣданю делеґацій, не ограничивъ ся на обговореню вôдносинъ у своѣй тѣснѣйшôй вôтчинѣ — Буковинѣ, але, вважаючи себе заступникомъ цѣлого руського народа, заговоривъ такожь про Галичину, пôддаючи острôй критицѣ „польську господарку“ въ сѣмъ краю.

Тôлько про делеґаціи, що вôдносить ся спеціяльно до Русинôвъ.

Крôмъ того треба ще замѣтити, що зъ делеґацій маютъ народы Австро Угорщины хиба ту користь, що мусять — пôсля ихъ ухвалы — заплатити около 325 міліонôвъ коронъ податкôвъ на саме вôйсько! Гарный дарунокъ на Рôздвянû свята...

Зъѣздъ національно-демократичнои партіи

вôдбувъ ся по части 8-ого, а по части 25-ого с. м. у Львовѣ. Зъѣздъ сей, вôдмѣнно вôдъ попередныхъ, вôдбувавъ ся въ великôй тайнѣ, а зъ його рѣшень оголошено лишь отсѣ:

1) Зъѣздъ одобряе сецесію руськихъ послôвъ зъ краевого сойму разомъ зô зложенемъ посольськихъ мандатôвъ; 2) взываe свои орґанізаціи дотичныхъ повѣтôвъ, абы доложили можливыхъ заходôвъ до поновного выбору тыхъ самыхъ послôвъ; 3) поручае руськимъ посламъ парляменту, абы ужили всѣхъ найострѣйшихъ средствъ парляментарныхъ супротивъ польськихъ верховодôвъ и австрійського правительства для выказаня крайного невдоволеня руського народу зъ його правно-політичного положеня, ставлячи найдальше йдуче жадане національнои автономіи на руськихъ земляхъ въ Галичинѣ.“

Якій бувъ хôдъ дискусіи на зъѣздѣ, яка думка — чи опозиціи противъ Полякôвъ, чи примиреня — переважала, — сего не знаемо... Резолюціи говорятъ, що зъѣздъ заявивъ ся за безглядною опозиціею.

Поки-що одно дивне: На що такому малому числу руськихъ послôвъ пхати ся знову до сойму? Адже вони не въ силѣ внести навѣть самостôйно интерпеляціи — що-жь тамъ робити-мутъ? Говорити?

Чи не лучше бы ту саму силу, яку тратить ся на безплôдну роботу въ соймѣ, обернути на пропаґанду та аґітацію мѣжь масами, на працю въ тôмъ напрямѣ, абы (говорю с зô становища теперѣшнои руськои політики) при будучихъ загальныхъ выбо-

ЗАГАДКА.

Якій блудъ въ сѣмъ образку?

рахъ до сойму въ руськихъ повѣтахъ або довести въ краю до... до того, що народъ, котрый дѣйство вмѣе и хоче боронити своихъ правъ, уже давно зробивъ бы?!

Вѣча и зборы.

Въ послѣдно̂мъ часѣ почавъ ся въ русько̂й части Галичины живѣйшій вѣчевый рухъ. Во̂дбуваютъ ся досить численнѝ — якъ на руську оспало̂сть — вѣча, на котрыхъ обговорюють ся теперѣшне положене Русино̂въ. Всѣ вѣча солідаризують ся зъ сецесією руськихъ посло̂въ, заявляють ся за загальнымъ голосованемъ, за подѣломъ Галичины на часть польську и руську, за якъ найшвидшимъ подѣломъ краевои Рады шко̂льнои на секцію руську и польську, за тымъ, абы руську ґімназію въ Станиславовѣ заснувало міністерство просвѣты на по̂дставѣ цѣсарського розпорядженя и т. п.

Є се по̂дъ сю хвилю найважнѣйшй жаданя руськои політики въ Галичинѣ.

29. грудня 1903. М. Л

ДОПИСИ.

Зъ Лемко̂вщины.

Минувшого лѣта оденъ римо-католикъ продавъ на ярмарку корову и веприка: корову за 60 злр., а веприка за 40 и зробивъ тыхъ грошей одну сотку. Але що то були грошѣ дро̂бнѝ, то прійшовъ до него его сусѣдъ и каже: Сусѣдо! перемѣняйте менѣ паперову сотку, коли маете дро̂бнѝ грошѣ. Сусѣдъ на тое згодивъ ся, помѣняли и розо̂йшли ся. Господаръ прійшовъ до дому и сховавъ паперову сотку до столика, до шуфляды. Рано коли повставали, отець по̂шовъ до стайнѣ худобу кормити а шѣстьлѣтный хлопець по̂шовъ до столика, вытягъ шуфляду, найшовъ паперову сотку, скрутивъ на циґаро и запаливъ. Отець зо̂ стайнѣ входить, а хлопець собѣ курить, палить циґаро. Отець подививъ ся на него — А цужъ ты робішь! А цо за nieszczęście! Далѣ отець за ремѣнь и потягъ хлопця черезъ лице и ухо; хлопець перестрашеный выбѣгъ на подво̂ре, упавъ на землю и ничь. Отець за хлопцемъ выбѣгъ, мати знов летить та кричить: „не бій, не бій, стуфка се юшь не вруцѣ“. Але хлопець лежить на подво̂рю, не рушае ся. Мати до хлопця, двигае его ба та во̂нъ вже неживый. Мати зо̂млѣла, отець кинувъ ся до хлопця ратувати, але надармо, хлопець неживый. Дивить ся на жѣнку, жѣнка знов трупомъ лежить. Хоче ратувати та самъ не знае кого. Тре хлопця але надармо, бо вже трупъ, хоче знову ратувати жѣнку, такожь трупъ. Страхъ! Не знае що робити, два трупы суть анѣ одного не выратуе. Але пригадавъ собѣ ще о маленько̂й дитинѣ въ купели яку жѣнка купала та лишила въ купели коли выбѣгла на дво̂ръ за хлопцемъ. Якъ се пригадавъ, вбѣгъ до хаты до дитины а дитина въ купели вже залялась. хоче ратувати але задармо, залялась на смерть, — невыратуе. — Вже мае въ хатѣ три трупы. Покрутивъ ся по хатѣ, напавъ на клинци на стѣнѣ мотузъ, зо̂рвавъ, выбѣгъ на по̂дъ и повѣсивъ ся. И тымъ зако̂нчивъ свое господарство.

Днесь дѣти таку во̂дплату даютъ за выховане своимъ родичамъ: якъ отець господаривъ то ховавъ сына якъ мо̂гъ, ховавъ ховавъ, доки не выховавъ. Якъ сынъ прійшовъ до своихъ лѣтъ, оженивъ ся. Отець вже слабонькій, треба бы во̂дберати довгъ во̂дъ свого сына, але що робить сынъ? Чи во̂ддае довгъ? — не во̂ддае а платить за солодке го̂ркимъ. Якъ сынъ оженивъ ся, побули разомъ зъ во̂тцемъ може по̂втора рока, по̂знѣйше невѣстка гнѣвае ся, що она старыхъ дѣдо̂въ ховати не буде. Одного разу въ ночи зголоднѣлый отець найшовъ десь тамъ кусникъ хлѣба тай грызе — а невѣстка до свово мужа (по тихо): чуешь Павлю, тато хлѣбъ ѣдять. — Павло встае: — Тату! та хтото видавъ таку роботу въ ночи ѣсти! И на жаль во̂добравъ сынъ во̂тцеви кусникъ хлѣба, котрый отець ѣвъ. А по̂знѣйше подѣлились, най кождый знае самъ о собѣ. По молото̂бѣ треба було помѣрити збо̂же, кому що мае ся достати. Не забувъ сынъ и на тое яке збо̂же переднѣ а яке позаднѣ и кому тото дати, о то̂мъ вже добрый сынъ знае якъ розпорядивъ. Найже такѝ дѣти не родять ся, щобы на старо̂сть отець и мати таку потѣху мали.

Теперь понадавали польскихъ професорокъ по селахъ, то такъ правѣ выглядае якъ бы козу въ овечу шко̂ру оболѣкъ. Суть дѣти, котрѝ можуть добре читати, писати и раховати, а професорка всѣ дѣти зо̂гнала до першои клязы и мучить якъ невинного въ криминалѣ: оденъ разъ оденъ то есть оденъ, тай больше ничь. И були родичѣ примушенѝ опо̂мнути ся о свое, бо инакше, тобы дѣтямъ часъ зо̂йшовъ и нѣчого ненавчили бы ся. Така тамъ тота наука: Боже ратуй!

У насъ часы безъ снѣгу, досить лаго̂днѝ. Пару днѣвъ бувъ приморозокъ а теперь знову змякло.

Цѣна збо̂жа упала о якихъ 20 крейцаро̂въ. Худоба тота подро̂бна такъ подорожѣла, що вже давно може и памятки не е, щобы така худоба дорога була, а тучнѝ волы и вепрѣ то потанѣли. Тучнѝ безроги теперь о четверту часть таньшй якъ були перше. То̂лько коровы и дро̂бнѣй ша телячь то дуже дороге.

Роздѣлє 24 Дец. 1903.

Андр. Пижъ.

Зъ Baltimore, M. D.

Дня 17. новембра бувъ у насъ о. Ст. Макарь. О. Макарь въ своѣй проповѣди просивъ, щобысьмо ся старали о свою церковь, и збирали на сю цѣль грошѣ колектами, забавами и иньшими способами. Гдекотрѝ люде послухали тои ради тай взяли ся до дѣла. Двѣ малѝ дѣвчины, одна Ан. Ладна а друга Марія Тирнакъ, по̂шли по колектѣ и наколектовали пару долярѣвъ помѣжь щирыми Русинами. А коли прийшли до одного хруня, то не лишь, що имъ не давъ ничь, але ще такѝ дѣти потрафивъ лаяти. Въ самъ день Рождества Христового по̂шло насъ пятьохъ брато̂въ зъ Кортісъ Бей до Болтіморъ по колядѣ. Дуже добре намъ ишла коляда до того часу, доки не натрафилисьмо на того самого хруня, що дѣвчата выгнавъ. Насъ во̂нъ не выгнавъ, бо бувъ при роботѣ, а она яко дама бояла ся пустити на пятьохъ мужѣвъ, то̂лько задумала ся вынести зъ хати. Чи думаете, що то на добре еѣ выйшло? Дежь тамъ! Ишла по сходахъ и упала такъ тяжко ажь собѣ но̂съ выбила. Вамъ щирымъ Русинамъ, щосте насъ не выганяли, дякуемъ. Дякуемъ вамъ за вашѝ коляды, щосте насъ не пустили нѣгде зъ порожными руками. А то намъ принесло файный центъ, бо всього $14.35.

Въ недѣлю по святахъ по̂шли мы по Кортісъ Бей, где зо̂бралисмо $17·85. Дякуемъ и вамъ Кортісбейскѝ Русины, щосте насъ такъ файно принимали въ своихъ домахъ. А затимъ найбо̂льшу подяку складаемъ Вамъ братя: И. Королишинъ, И. Дурдела, С. Косцѣвъ, щосте не жаловали два днѣ посвятити, а до того ще въ такъ великій празникъ. Але перебачте за всьо. Знаю, що васъ горла болять, во̂дъ дводневного спѣву, але за тое вамъ Господь надгородить, бо намъ впала ладна сума до касы церковнои. Болтіморъ $14·35 а Кортісбей $17·85 — разомъ $32·20.

Ю. Кульчицкій и И. Дзубиньскій, одни въ колядн ко̂въ.

Зъ Overstone, Man.

До всѣхъ читателѣвъ.

Послухайте добрѝ люде, вы, що господаруете словомъ божимъ и вы, що по̂знали троха правды и вы, що ще ходите слѣпѝ хочь знаете читати. Господь Богъ каже, що изліе Духа свого на кождого чоловѣка и будуть говорити о словѣ єго. Не думайте, що то̂лько священикъ може голосити слово Боже, але думайте, що и наймитъ и чоловѣкъ неученый може его голосити, если на него Духъ Божіи излитый. Але Духъ Божій во̂дходить во̂дъ насъ, если мы не голосимъ слова Божого. Исусъ казавъ, що хто хоче царства божого и вѣровати въ него, той мае покинути людскѝ дѣла а мае любити правду, любити Бога, сповняти заповѣди его, любити ближнього свого и вѣрити слову Божому. А хто робить инакше той не може видѣти царства божого. Не можна двомъ панамъ служити. Хто хоче царства божого той не може курити, анѣ пити, анѣ гуляти, бо то все є противъ божого Духа и Духъ божій опускае такого чоловѣка. Єще вамъ пишу, що хто покланяе ся звѣрови и его образови и принимае знаки его на чоло або руку, той буде пити зъ вина ярости Божои. А подумайте собѣ чи вы не покланяете ся его образови? Єсли не хочете ему покланяти ся, то Богъ буде васъ благословити и будете зъ нимъ царствувати за тысячу лѣтъ. Такъ пише евангелистъ Иванъ въ своимъ „одкровенію“ а то все є правда вѣчна — аминь.

Ив. Дарчукъ.

(Сю допись надруковали мы для еѣ ориґінальности. Недостача своихъ священико̂въ и вплывы протестанскихъ місіонарѣвъ се причины, що выробляютъ людей зъ такими поглядами якъ дописуватель. Такихъ Русино̂въ въ Канадѣ є бо̂льше. Ред.)

Зъ Пертъ Амбой, Н. Д.

Заложили мы тутъ братство св. О. Николая, котре цѣле приступило до Р. Н. Союза. Надармо старали ся деякѝ люде розбити наше братство — штука имъ не удала ся. Найбо̂льше потрудивъ ся при то̂мъ п. С. Ядловскій, головный секретарь Союза. Во̂нъ приѣхавъ до насъ и розповѣвъ людямъ на розумъ якѝ суть права и обовязки члено̂въ Союза. Бесѣда п. Ядловского подобала ся всѣмъ членамъ Союза такъ, що всѣ одноголосно ухвалили вступити до Союза, що и зробили въ числѣ 40 людей. Сердечну подяку складаемо С. Ядловскому, головному секретарови Союза, що помимо великси працѣ, яку мае, не жалувавъ свого труду и приѣхавъ до насъ, щобы насъ зъорґанізувати. До уряду братства выбранѝ слѣдуючѝ: Мик. Вавирчакъ предс., Кузма Шкуратъ секр., Романъ Сидоръ касіерь. Русины зъ Пертъ Амбою и околицѣ приступайте громадно до нашого братства и до Союза. Черезъ цѣлый сей мѣсяць принимаемо новыхъ члено̂въ безъ вступного.

Кузма Шкуратъ, секр. брат.

Зъ Lethbridge, Канада.

(Розмова Галичанки и Угорщанки передъ латиньскими святами).

Уг.: Якъ ві ше маце? А чі цо шікуеце на Крісмус?

Г.: Ще маю часъ, ще до руского Ро̂здва шматъ часу.

У.: Шакъ ужь не маце часу, шакъ ужь утре Крісмусъ.

Г.: О, я знаю добре, що завтра Крісмусъ, але якій? Латиньскій, але не рускій.

У.: А хиба вы руска?

Г.: А щожь?

У.: Та такъ, я міслела, же у Ґаліцѣ нетъ Руснакохъ.

Г.: Въ Галичинѣ больше Руснако̂въ якъ въ Угорщинѣ, бо въ Угорщинѣ всьо змадярщене, а тутъ Америцѣ златиньщене до решты.

У.: Шакъ якъ будземе, кед ту рускіхъ фарарохъ нетъ.

Г.: Треба ся о нихъ старати то будуть. Хто ся о що старае той мае; хто стукатъ тому во̂дчинять. Такъ и вы: постукайте, то и вамъ во̂дчинять.

У.: До якей речі ві зашлѣ. Подъ якімъ мі дзвонемъ, такъ мусѣме отрімовацъ, и слухацъ.

Г.: То не є правда. Порахуйте собѣ ско̂лько тутъ дзвоно̂въ: чотыри сіпіарскихъ, мѣстовыхъ зъ пятнайцять — то всѣхъ маемо слухати?

У.: Шакъ та цоже?

Г.: Цоже та цоже... То певно тіи дзвоны вамъ таку науку даютъ, щобы чужого ся чѣпати и чуже хвалити а свое нешанувати.

Ос. Бубнякъ.

Зъ Chester, Pa.

Въ ночи зъ 6-го на 7-го Януара, то єсть на Святый вечерь выбралось шѣстьохъ молодцѣвъ зво̂дси до Філаделфіи до царославнои церкви, щобы тамъ бути на богослуженю, що малось почати на Ро̂здво о 3-ой годинѣ рано. По дорозѣ вступили собѣ до готелю и напившись позабирали собѣ по „пайнчу“ виски и такъ пустились въ дальшу дорогу.

Позаякъ було ще рано и церковь була ще земкнена а молодцѣ були въ весело̂мъ настрою, то немаючи що робити взяли розсипати попѣлъ и смѣте зъ бочокъ, що стояли на улици. Але на щасте чи нещасте трафивъ ся полісменъ и спо̂ймавъ одного зъ царославныхъ пташко̂въ, що такъ файно забавлялись. Казали ему заплатити $10.00 кары, а що не мавъ то̂лько грошей при собѣ, то казали ему руками вызбирати до чиста попѣлъ зо̂ снѣгу, и во̂нъ мусѣвъ тое зробити, хочь то бувъ самъ день Рождества Христового.

Такъ забавлялись царославнѝ молодцѣ по дорозѣ до царославнои церкви. Они покинули свою вѣру 1902 року.

Русинъ-Украинець.

ЄСЛИ на яко̂мъ плейзѣ є васъ лишь 5 Русино̂въ а хотѣли бысте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box 76, Jersey City, N. J. а во̂нъ вамъ дасть близшѝ поясненя и пришле потрѣбнѝ рѣчи.

Памятайте

на

Народный Фондъ въ Америцѣ!

Збирайте, складайте и присилайте жертвы разомъ зо̂ списомъ жертвователѣвъ (чеки або моніордеры выписанѝ на имя касіера: John Glowa, Excelsior, Pa.) по̂дъ адресою:

Narodnyj Fond, P. O. Box 108,
Jersey City, N. J.

Такъ само замовляйте (роз. за гото̂вку)

РУСКѢ МАРКИ НАРОДНѢ

и пишѣть по нихъ по̂дъ адресою:

Narodnyj Fond
P. O Box 108.
Jersey City, N. J.

Чеки або моніордеры выписуйте на имя касіера: John Glowa, Excelsior, Pa. а посилайте на адресу:
Narodnyj Fond, P.O. Box 108,
Jersey City, N. J.

Доходъ зъ марокъ такожь иде на Фондъ Народный въ Америцѣ! Рускѝ марки прилѣпляйте на паперѣ листово̂мъ, на біляхъ, ковертахъ и посткартахъ такъ въ Америцѣ якъ и до краю. На листахъ и посткартахъ прилѣпляйте народнѝ марки на друго̂й сторонѣ, бо на фронтѣ дае ся амер. марку почтову! Кому лежить на серци будучно̂сть амер. Руси, той що мѣсяця зложить якусь жертву на „Народный Фондъ“.

О. Ник. По̂дгорецкій, секр. Народ. Фонду.

ВЪ СУДѢ.

Судія до обжалованого: „Чи вы вже були коли каранѝ черезъ судъ?“

Обжалованый: „Во̂дъ сѣмохъ лѣтъ лишь оденъ разъ пане судѣйо“.

Судія: „Во̂дъ сѣмохъ лѣтъ лишь оденъ разъ. А що вы робили черезъ той часъ?“

Обжалованый: „Сидѣвъ въ криміналѣ“.

„SVOBODA“
LIBERTY.)
The Ruthenian (Little Russian) Weekly published every Thursday at 209-2 1 Linden Str., Scranton, Pa

JNO J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL 23

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16, 1903 at the post office at Scranton, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
До старого краю на рôкъ $2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року $1.00
До старого краю на пôвъ року ... $1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошъ треба посылати въ реджістрованомъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA

Новый телефонъ Нумеръ 787

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ“ въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Пятницю вечеръ.

Поодинокѣ числа „Свободы“ можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.

Зъ Новымъ Рокомъ.

(Огляд подѣй на европейскôй Руси за рôкъ 1903).

...И знову минувъ одинъ рôкъ нашого житя. Що жь вôнъ намъ принѣсъ, а радше, якій поступъ зробили мы протягомъ послѣдного року, бо-жь звѣстна рѣчь, що „рôкъ“ нѣчого не дае, лишь мы самѝ можемо собѣ дати те, на що въ насъ силъ стане.

Зачну вôдъ Галичины, той не найбôльшои вправдѣ частины широкои украинськои землѣ, але все таки частины, въ якôй пôдъ теперѣшню хвилю ще найбôльше можливый для насъ поступъ на кождôмъ поли. Коли-бъ въ Галичинѣ обовязувала бодай австрійська конституція, то хочь вона й яка вузка и ворожа народнымъ масамъ, а все таки мы були бы панами въ нашôй хатѣ, самѝ рѣшали бы про нашѝ справы и, що за тымъ иде, стояли бы певне пôдъ кождымъ зглядомъ — пôдъ зглядомъ національнои, політичнои и клясовои свѣдомости, просвѣты, культуры, — о много высше, якъ теперь стоимо. Але, якъ звѣстно, австрійська конституція ограничена въ Галичинѣ на кождôмъ кроцѣ рôжными законами и розпорядженями на користь польськои шляхты а то навѣть и на користь польськои націи, такъ що Поляки становлять въ Галичинѣ елементъ упривілейованый, а Русины — елементъ упослѣдженый, якому вяжуть руки и ноги рôжнѝ выѣмковѝ законы, выданѝ на його некористь, а на користь його ворога.

Середъ такихъ то обставинъ мусять жити галицькѝ Русины, черезъ що и розвиваються вони не такъ швидко, якъ належало-бъ. Але все таки идемо напередъ!...

Коли згадати про елементарнѝ нещастя, якѝ протягомъ минувшого року навѣстили галицьку Русь, то голодовый тифъ, якій лютувавъ цѣлу весну й бôльшу половину лѣта, не бувъ нѣчимъ иньшимъ, якъ лишь конечнымъ наслѣдкомъ тыхъ нужденныхъ економічныхъ вôдносинъ, що панують зъ давныхъ давенъ въ Галичинѣ, особливо Сходнôй. Було се не такъ нещасте елементарне, якъ радше спричинене верховодами краю, котрѝ нѣчого иньшого не вмѣють, якъ лишь высисати зъ населеня послѣднѝ соки. Друге елементарне нещасте, спричинене повенями, бурями и градомъ, було вправдѣ елементарнымъ, независимымъ вôдъ людськои волѣ, але все таки, коли-бъ у насъ були инакшѝ економічнѝ вôдносины, коли-бъ усѣ рѣки були уреґульованѝ, коли-бъ населене привыкло забезпечувати пôльнѝ плоды вôдъ бурѣ и граду, — то не було-бъ воно дôйшло до такихъ великихъ розмѣрôвъ. А такъ не тôлько, що руській хлопъ стративъ усе те, на що працювавъ и надѣявъ ся цѣлый рôкъ, але ще й та запомога, яку центральне и краеве правительство призначило для дôткненыхъ елементарными нещастями, не дôстанесь йому, бо польській соймъ вôддавъ еи передовсѣмъ мазурськимъ хлопамъ.

Згадаю ще и про те, що цѣлый рôкъ лютили ся въ краю пожары, якѝ богато-пребогато навѣть не бѣдныхъ людей довели до жебрацькои торбы. Сего также не було бы, коли-бъ у кождôмъ селѣ були добре зъорґанізованѝ пожарнѝ сторожѣ, а дальше, коли-бъ люде забезпечували свôй маетокъ вôдъ огню. Але на се Галичина за мало ще культурна, а що до пожарныхъ сторожей, то коли вони не пôддають ся пôдъ опѣку польськихъ повѣтовыхъ радъ, то власти кладуть имъ усякѝ можливѝ перешкоды.

Робота культурно-просвѣтна йшла у насъ за послѣдный рôкъ, якъ звычайно. Рухъ літературно-науковый концентрувавъ ся въ „Науковôмъ Товариствѣ им. Шевченка“ и „Выдавничôй Спôлцѣ“, книжочки для селянъ выдавала „Просвѣта“, котра также закладала читальнѣ и крамницѣ.

Окрему згадку треба присвятити „Соколамъ“ и „Сѣчамъ“. Суть то товариства ґімнастичнѝ и пожарнои сторожи. „Соколы“ зачали спершу закладати ся по мѣстахъ, якъ товариства ґімнастичнѝ для интеліґенціи, на взорець „Соколôвъ“ польськихъ и чеськихъ; орґанізація ихъ така, що львôвській „Соколъ“ становить центръ, а всѣ иньшѝ — його філіи. Доперва въ минувшôмъ роцѣ „Соколы“ зачали закладати й по селахъ. За те „Сѣчи“, се чисто сѣльськѝ орґанізаціи, якѝ покликавъ до житя дръ Кирило Трильовській, а якѝ стрѣли ся въ народѣ зъ незвычайными симпатіями. На нашу думку „Соколы“ повиннѝ бы также перемѣнити ся въ „Сѣчи“, бо нащо намъ наслѣдувати Полякôвъ та Чехôвъ, коли зъ „Сѣчами“ вяже насъ тôлько ясныхъ историчныхъ споминôвъ.

Найбôльше боѣвъ приходило ся намъ зводити на політичнôмъ поли. Скажена аґітація Козловського и все полякôвъ у Сходнôй Галичинѣ, аґітація яка мае на цѣли всѣхъ руськихъ хлопôвъ рим.-кат. обряду зробити Поляками, а якъ найбôльше руськихъ хлопôвъ гр.-кат. обряду перетягнути на обрядъ рим.-кат., абы ихъ опôсля также переробити на Полякôвъ, аґітація, яка проповѣдуе спôльнôсть хлопôвъ зъ дворомъ и костеломъ; сецесія руськихъ послôвъ изъ сойму и тѝ причины, якѝ еи выкликали; подѣѣ на львôвськôмъ унiверситетѣ; небувалѝ доси процесы противъ руськихъ редакторôвъ и руського духовенства, — все те подѣѣ, якѝ я въ своимъ часѣ обговорювавъ досить основно и якѝ теперь лишь зазначую. Свѣдчать вони, що нашъ ворогъ — польська шляхта и польськѝ шовіністы рôжныхъ вôдтѣнкôвъ, бачучи нашъ розвитокъ, напружують усѣ свои силы, абы удержати свое панование надъ нами. Свѣдчать вони также про страшный прямо занепадъ почутя етики и справедливости середъ польськои суспôльности, середъ котрои зô свѣчкою въ день шукати треба чоловѣка, що призналъ бы Русинамъ такѝ самѝ права, якѝ мають Поляки, безъ нѣякихъ застережень, а коли-бъ такій чоловѣкъ найшовъ ся, то його земляки певно назвуть його зрадникомъ власного народа...

Противъ той польсько-шляхотсько-шовіністичнои навалы мы, що правда, не вспѣли ще поставити такои силы, яка потрѣбна, абы вчинити нашихъ ворогôвъ нешкôдливыми, але робота въ тôмъ напрямѣ робить ся, робить ся навѣть сама изъ себе инстинктово, въ низу творить ся орґанізація, свѣдомôсть крѣпшае...

Переходжу до Буковины. Тамъ нашѝ люде здобули ся на дѣйсно импонуючій крокъ, заложили зъ румунськими и жидôвськими поступовыми елементами „Вôльнодумный Союзъ“, якій поставивъ въ соймѣ дѣйсно европейську соціяльно-політичну програму. Такій крокъ вчерашныхъ правительственныхъ „Рутенцѣвъ“ треба абсолютно вважати користною появою.

Угорська Русь спить важкимъ, нездоровымъ, прямо убійчимъ москвофільськимъ сномъ и нема нѣкого, хто збудивъ бы еи. Вôддѣлена вôдъ Галичины й Буковины кордономъ мадярськои державы, мадяризуесь вона що-разъ бôльше..

Найбôльша частина нашои вôтчины, російська Украина, стогне вправдѣ пôдъ важкимъ ярмомъ російськимъ царя-ката, але все таки вона живе, не вмирае.

„Революційна украинська партія“ працюе надъ освѣдомленемъ сѣльського и мѣського робучого народу, якій прозрѣвае що-разъ бôльше. Вправдѣ минувшій рôкъ не зазначивъ ся нѣякимъ сильнѣйшимъ революційнымъ рухомъ, якъ пр. 1902 рôкъ селянськими розрухами, але за те збôльшила ся тиха робота аґітаціи и пропаґанды, а злука украинськихъ соціялістичныхъ ґрупъ въ одну „революційну украинську партію“ выйде певне лишь на користь робучому народови.

Также та робота, яка можлива на леґальнôй дорозѣ, поступае напередъ. Число украинськихъ книжокъ, выданыхъ для народа и интеліґенціи, бôльшае, національна свѣдомôсть росте, росте почуте кривды, жажда мести... Однымъ словомъ „не вмирае душа наша“ якъ спѣвавъ Шевченко.

Пôдъ конець згадаю про два величавѝ обходы, якѝ вôдсвяткували мы въ минувшôмъ роцѣ, про вôдкрыте памятника Котляревському въ Полтавѣ и про ювілей Лисенка во Львовѣ, якій минувшого тыжня святкували также въ Києвѣ.

Свята тѝ, свѣдчать также про живу, невмирущу силу нашого народа.

Ось такій цѣлорôчный доробокъ руського народу въ „старôмъ краю“...

А на будуче?

Будемо йти далѣ, будемо боротись о лучшу долю, хочьбы прійшло ся оплачувати кожду побѣду якъ найбôльшими жертвами, будемо — мы, тѝ, що розумѣемо ту велику, обурюючу несправедливôсть теперѣшнего свѣтового ладу и прямуемо до того, абы його звалити — бороти ся навѣть противъ тыхъ „своихъ“, якѝ хотѣли бы лишь „змѣны пана“, т. е. хотѣли бы надъ нашимъ робучимъ народомъ обняти панование замѣсть пана польського чи московського, будемо боротись такъ довго, доки спôльно зъ робучимъ народомъ всѣхъ краинъ и всѣхъ мовъ не звалимо теперѣшного свѣтового ладу, ажь проженемо зô свѣта всяку несправедливôсть, всяке насильство, всяке панование чоловѣка надъ чоловѣкомъ, а заведемо всесторонну свободу, рôвнôсть и братерство, добробуте и щасте всѣхъ сынôвъ землѣ!...

М. Л.

До всѣхъ свѣдомыхъ Русиновъ въ Америцѣ.

Покликъ НА II ВСЕНАРОДНЕ ВѢЧЕ,

котре вôдбуде ся
**въ Олифантѣ, Па.,
дня 22 Февруара с. р.**
т. е. на Washington's Birthday.

Братя — сыны славнои Руси-Украины!

Про вѣче въ Олифантѣ заговорило богато американьскихъ ґазетъ. Ихъ очи зверненѝ на се, кôлько делеґатôвъ буде, якѝ будуть нарады та ухвалы та що се за вародъ оттѝ Русины.

Тожь злѣтайте ся рускѝ орлы. Зъ кождого плейзу, брацтва, парохіи высылайте делеґатôвъ!

День вѣча припадае въ понедѣлокъ, въ американьске свято, въ память рождества Вашинґтона.

Пріѣжджайте братя-делеґаты уже въ недѣлю по полудни, де васъ щирымъ серцемъ повитаемо.

А вы, братя-священики усѣ мусите пріѣхати. Выжь проводирѣ, вы чоло американьскои Руси! Мы мусимо бачити нашихъ вождовъ, щобъ набрати вôдваги и силы до трудного дѣла! Въ имя патріотизму, въ имя народнои карности взываемо и щиро просимо: Братя отцѣ духовнѝ, не заведѣть насъ!

Окремыхъ запрошень не пошлемо нѣкому, бо волимо зложити бôльше на Народный Фондъ.

Се вѣче скликуемо на возване и за одобренемъ Головного Екзекутивного Руского Народ. Комітету.

Порядокъ на вѣчу буде оттакій:

1. О год. 8 и пôвъ торжественне богослужене.
2. О год. 10 отворене вѣча вôдповѣдною промовою и выбôръ президіи.
3. Вôдчитане и евентуальне одобрене проґрамы нашои партіи.
4. Рефератъ просвѣтный.
5. Рефератъ економічный.
6. Справы церковнѝ.
7. Справоздане зъ дѣяльности Екз. комітету и внесеня членôвъ.
8. Закôнчене вѣча промовами.

По вѣчу о год. 8 ôй представлене театральне, переплѣтане декламаціями и спѣвами олифантского хору въ честь Шевченка и Вашинґтона зъ вôдповѣдною торжеству промовою.

По представленю спôльна гостина для делеґатôвъ.

Мѣсцевый комітетъ доложить всѣхъ силъ, щобы достойно приняти дорогихъ гостей.

За мѣсцевый вѣчевый комітетъ.

О. Н. Струтиньскій.	Ю. Хилякъ,
Иванъ Бекичь,	Гр. Тхорикъ,
Сем. Митренко,	Мих. Турокъ,
Ю. Фалатъ,	Кость Кобанъ,
Ив. Смакула,	П. Їжа,
П. Ющакъ,	Дан. Лепакъ.

147 новыхъ членôвъ.

Въ Децембру 1903 приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуючѝ новѝ члены:

В. 1.	Вдовякъ Петро
	Зметана Иванъ
	Митерскій Григор.
	Янковичь Рудольфъ, дит.
В. 3.	Харичакъ Михайло
	Тиханьскій Иванъ
В. 4.	Глива Семанъ
	Криль Митро, дитина
	Семанишка Анна „
	Юричь Антося „
В. 6.	Бачкало Иванъ
В. 7.	Ванюґа Петро
В. 8.	Курила Анна
В. 9.	Псицо Михайло, дитина
В. 10.	Горбаль Марія, „
	Пôдбережнякъ Настя „
	„ Марія „
	„ Мих. „
	„ Иванъ „
	„ Осифъ „
В. 12.	Корѣнь Андрѣй
	„ Петро, дитина
	Скробала Михайло „
В. 14.	Рубиновичь Михайло
	Стеранковичь Семанъ
	Федакъ Илько
В. 15.	Мацко Панько
В. 16.	Фѣрка Василь
	Скарлошъ Кирилъ
В. 18.	Смий Василь, дитина
	„ Михайло „
	„ Анна „
	Сиротякъ Иванъ „
В. 20.	Пирогъ Иванъ
В. 26.	Ґузый Федоръ
	Небесникъ Петро
В. 27.	Лазорикъ Иванъ
В. 28.	Сопко Гаврило
	Незнайко Грицъ
	Сохиня Митро
	Грицѣвъ Иванъ
	Качмарикъ Антошко
	Мицьо Грицъ
	Грицко Михайло
	Кремчикъ Грицъ
	Кабалъ Иванъ
	Ґерентъ Илько
	Ґоцко Осифъ
	Бохнакъ Петро
В. 29.	Ґрызьо Иванъ
В. 30.	Катулька Микола
	Добровякъ Павло
В. 31.	Валько Филипъ
	Стахъ Митро
	Гушко Иванъ
В. 35.	Спѣвакъ Василь
	Филякъ Александеръ
В. 38.	Гринько Теодоръ
	Поляньскій Максимъ, дит.
В. 40.	Студзѣньскій Василь
	Осадчукъ Адамъ
	Марковичь Иванъ
	Ґазда Иванъ
	Филь Николай, дитина
	Ґела Василь „
	„ Володимиръ „
	Баковска Татіанна „
	Баковскій Михайло „
	Баковска Марія „
В. 41.	Крейницкій Василь
	Мѣхнякъ Иванъ
В. 42.	Нестерякъ Грицъ
	Малинякъ Томко
В. 46.	Свистовичь Василь
	Шкуратъ Василь, дитина
	„ Анна „
	Нѣмець Євка „
	„ Анна „
В. 47.	Врабель Анна
В. 49.	Галайки Иванъ
	Ґузакъ Андрѣй
В. 51.	Лаба Осифъ
В. 53.	Каня Захаръ
	Гальчакъ Анна
	Брода Осифъ
	Майношь Михайло
	Пасерба Євка
	Приступа Семко
	Прешлякъ Василь
В. 54.	Гиря Иванъ
	Вѣтикъ Михайло
	Деркачь Стефанъ

Либа Фильо
В. 56. Вархолякъ Иванъ
Тупякъ Андрѣй
В. 57. Прайзнеръ Адамъ
Кирикилъ Емиліянъ
В. 61. Бѣрко Иванъ
Полякъ Андрѣй
Наймикъ Стефанъ
В. 63. Процанинъ Юлька
В. 65. Лѣшковичь Войтѣхъ
Процикъ Анна, дитина
В. 67. Рейтикъ Иванъ
Богданъ Стефанъ
Малиновскій Осифъ
В. 68. Горощакъ Петро
Журавъ Тимко
Дутканичь Настя
Баволякъ Лукачь, дитина
В. 72. Вельѓошь Лукачь
Телинцьо Єва, дитина
„ Марія „
В. 73. Борисъ Вероніка
В. 74. Шеремета Иванъ
Кошлимъ Андрѣй
В. 76. Федишинъ Иванъ
Качановскій Яковъ
Явчакъ Николай
В. 78. Стержецкій Семко
Майковичь Иванъ
В. 79. Шевчикъ Иванъ
Королевинъ Стефанъ
Коземчакъ Микола
Клинъ Иванъ
Королевинъ Антôнъ
В. 81. Горнятко Иванъ
Федоронко Теофиль
Лѣщиньскій Олекса
Мисковъ Василь
Ко тѣвъ Стефанъ
Мударъ Тимко
Лацко Осифъ
Федоронко Василь
Гуменикъ Иванъ
„ Илько
Ґренъ Блажей
В. 82. Пѣшко Грицъ
В. 85. Ґойда Романъ
Гнатко Грицъ
Ґедо Иванъ
В. 95. Прислонскій Якимъ
В. 99. Бесяда Марія
В. 100. Турула Марія, дитина
Бриль Євдокія „
Гринько Євдокія „
В. 103. Венґринъ Андрѣй

Календарь Р. Н. Союза на рôкъ 1904.

ое така книжка, котру не лишь кождый членъ Союза, але кождый американьскій Русинъ повиненъ мати.

Въ Календари Союза кромѣ многихъ пожиточныхъ и цѣкавыхъ рѣчей знайдете также 20 прекрасныхъ образкôвъ.

Цѣна лишь 25 центôвъ.

Секретарѣ Союза зволять чимъ скорше замовити вôдповѣдне число календарѣвъ для мѣсцевыхъ членôвъ впростъ въ редакціи Свободы. Добре буде если секретарѣ сколектують напередъ грошѣ за календарѣ вôдъ тыхъ, котрі календарѣвъ жадають. Грошѣ за календарѣ вôдсилати до редакціи Свободы.

Календарѣвъ без грошей не высилаємъ.

БРАТСТВО

св. Йоана Хрестителя

въ Олифантъ, Па. в. Союза 3. заложене 1889 року. Числить членôвъ около 400.

Мітинґи вôдбувають ся въ мѣсцевôй рускôй школѣ кождои першои недѣлѣ по першôмъ. Урядъ: Ю. Хилякъ предсѣд., П. Ѓижа заступникъ, О. Ковтко секретарь, Ю. Кретъ заступникъ, Ст. Френчко мол. касієръ, контрольна комісія: о. Н. Струтиньскій и М. Паздрій, опѣкуны хорыхъ на Олифантѣ: И. Гавранъ, на Ґрасахъ: Ив. Сембратъ, на Антаріо П. Челакъ, на Ричу Ос. Вознякъ, капітанъ Д. Лабовскій, Ст. Шкирпанъ заступникъ, господарь Д. Ленакъ, хорунжій И. Симкула. Секретарь „Союза“ М. Паздрій.

Справоздане касове

„Р. Н. Союза“ за мѣсяць Децемберъ, 1903.

Ч. бѣжуче		
1199	Granville, N. Y. Бр. св. Геор.	16.20
1200	Glen Lyon, Pa. Бр. св. П. и П.	19.85
1201	McKeesport, Pa. Бр. Пр. Богород.	110.15
1202	Butler, Pa. Бр. св. Арх Михаила	36.55
1203	Ramey, Pa. М. Р. Н С.	65.40
1204	Baltimore, Md. Бр. св. П. и П.	20.14
1205	Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С.	24 14
1206	Providece, R. I. М. Р. Н С.	13.32
1207	Buffalo, N. Y. Бр. св. І. Хрест.	41.68
1208	Gradatim, Pa. М. Р. Н Р.	7 52
1209	Centralia. Pa. Бр. св Й Хрест.	18.31
1210	Allegheny, Pa. Бр. Пр. Богород.	39.30
1211	Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. пр. Илія	42.23
1212	McAdoo. Pa. Бр. Пр. Богород.	91.21
1213	Franklin Fur ace, N. J. М. Р. Н. С.	11.20
1214	Manown, Pa. Бр. св. О. Николая	45.75
1215	Trauger, Pa. Бр. св. П. и П.	46.45
1216	Waterbury, Conn. М. Р. Н. С.	25.75
1217	Terryville Conn., Бр. св. Арх. Михаила	15.67
1218	Hastings, N. Y. М. Р Н. С.	15 65
1219	Jessup, Pa. Бр. св. П. и П.	53.00
1220	Dunlo, a. Бр. св. П. и П.	42.62
1221	Cameron, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	8.77
1222	Cannonsburg, Pa. Бр. св. Арх. Мих	18.72
1223	Wetsmo eland City, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	27.63
1224	Fredericktown, Pa. Бр. св. П и П.	19.36
1225	Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая	35.05
1226	Marion Heights. P. М. Р. Н. С.	7.40
1227	New York, N. Y. М. Р. Н. С.	20.00
1228	A sonia, Conn. Бр. св. П. и П.	46.80
1229	Carnegie, Pa. Бр. св. Петра и Павла	58.20
1230	Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	35.40
1231	Desloge, Mo. Бр. св. І. Хрест.	58.12
1232	New Britain, Conn. М Р. Н. С.	10 00
1233	Hazleton. Pa Бр. св Арх. Мих.	63.96
1234	Beaver, Meadows. Pa. Бр. св. Мих.	19.16
1235	Trauger, Pa. Бр. св. І. Хрест.	38.70
1236	Monessen, Pa. Бр. св І. Хрест.	43.07
1237	Elizabeth, N. J. М. С Н. С.	36.70
1238	Jersey City, N. J. Клюбъ 4-охъ Мих.	26.55
1239	Newark, N. J. Бр. св. І. Хрест.	13.37
1240	Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая	50.31
1241	Alden Sta , Pa. Бр. св. Волод.	22.28
1242	Cleveland, O. Бр. св. О. Николая	10.85
1243	Priceburg, Pa. Бр. св. Василія	85.85
1244	Belle Vernon, Pa. Бр. Пр. Богор.	32.38
1245	St Clair, Pa. Бр. Пр. Богород.	50.69
1246	Minersville, Pa. Бр. св. О. Николая	53.10
1247	Elmira N. Y. Бр. св. Арх. Мих.	16 31
1248	Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	24.14
1249	Mutual, Pa. Бр. св. І. Хрест.	12.48
1250	Shamokin, Pa. М. Р. Н. С.	191.82
1251	Plymouth, Pa. Бр. св. П. и П.	104.45
1252	Shenandoah, Pa. М. Р. Н. С.	14.75
1253	Scottdale, Pa. Бр. св. І. Хрест.	27.36
1254	Breslau, a. Бр. св. Андр.	59.87
1255	Breslau, Pa. Сестр. бр. св. Анны	7.79
1256	Eleanor, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	58.86
1257	Mt. Carmel, Pa. Бр. П. и П.	28.90
1258	Ansonia, Conn. М. Р. Н. С.	27.65
1259	An erson, I d. Ter. М. Р. Н. С.	7.60
1260	Cross Fork. P. Бр. св. О. Ник.	14.56
1261	Lopez. Pa. Бр. св. О. Николая	20.65
1262	West Pawlet, Vt. Бр. Покр. Пр. Богор.	28.10
1263	Superior, Pa. Бр св. Георгія	30.65
1264	Scranton, Pa Бр. св. прор. Илія	93.25
1265	Baltimore, Md Бр. св. П. и П.	18.71
1266	McKeesport, Pa. Сестр. бр. св. Ольги	4.80
1267	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія	26.03
1268	Pittsburg, Pa. М. Р. Н. С.	66.68
1269	Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богор.	21.00
1270	St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Михаила	64.78
1271	Olyphant, Pa. Бр. св. І. Хрест	174.17
1272	Ansonia, Conn. Бр св. П. и П.	39.00
1273	Yorkvil e, O. М. Р. Н. С.	17.80
1274	New Alexandria, Pa. Бр. св. П. и П.	22.48
1275	Cannonsburg, Pa. Сестр. Бр Пр Богор.	3.82
1276	Ford City. Pa. Бр. св. О. Николая	58.80
1277	Mayfield, Pa. М. Р. Н. С.	15.77
1278	Syracu e, N. Y. Бр. св. П. и П.	32.23
1279	Yatesb ro, Pa М. Р. Н. С.	28.84
1280	Whitney, Pa. Бр. Трех. Свят.	40 74
1281	Seymour. Conn. Бр. св. І. Хрест.	17.73
1282	Ridge, Pa. М. Р. Н. С.	8.40
1383	Anthony R. I. М. Р. Н. С.	3.12
1284	Mt. Carmel, Pa. Сестр. бр. Пр. Богород.	6.30
1285	Simpson, Pa. Бр. св. Василія	33.57
1286	Northampton, Pa. Бр. Усп. Пр. Богор.	91.23
1287	Lansford, Pa. Бр. Пр. Богор.	100.34
1288	Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	29.95
1289	Philadelphia, Pa. М. Р. Н. С.	7.95
1290	Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	47.15
1291	Cleveland, O. Бр. св. П. и П.	15.85
1292	Old Forge, Pa. М. Р. Н. С.	2.08
1293	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Волод.	21.70
1294	Jersey City, N. J. М. Р. Н. С.	111.25
1295	Jersey City, N. J. Тов. Родина	16.50
	Приходъ въ Децембри	3,615.47
	Готôвка зъ кôнцемъ Новембра	13,922.08
	Разомъ приходъ	17,537.55
	Розходъ въ Децембри	3,362.66
	Разомъ готôвка въ банку зъ кôнцемъ 1903 р.	14,174 89
	Пожички	1,507.90
	Загальный станъ касы зъ кôнцемъ Дец. 1903,	$15,682.79

А. Шаршонь, касієръ, С. Ядловскій, секретарь,
Н. Пôдгорецкій, контрольоръ.

Що чувати въ свѣтѣ.

ЦѢЛА американьска праса трубить вôдъ двохъ мѣсяцѣвъ про можливу вôйну Сп. Державъ зъ Колюмбією. Майже кождого дня приносить она свѣжй вѣсти про ворожй кроки Колюмбіи, военнй приготовленя Сп. Державъ, новй експедиции, зброеня, мобілізацію вôйскъ и т. п. Отже міністерство вôйны у Вашингтонѣ рѣшучо заперечуе теперь тымъ вѣстямъ. Именно повѣстило оно минулого тыжня, що правительство Сп. Державъ навѣть не гадає выступати в рожо противъ Колюмбіи, а всѣ вѣсти, розсѣванй въ тôмъ напрямѣ, лишенй всякои основы. Такъ само неправдивй є донесеня дневникôвъ про военну выправу до Панамы. Въ Колюмбіи панує вправдѣ сильне огôрчене противъ нашои републики, але нема сумнѣву, що тамошне правительство вспѣе въ коротцѣ успокоити розбурханй умы.

ПОМИМО сего, що почта Сп. Державъ мае дуже великй доходы, еи недобôръ бôльшае зъ кождымъ рокомъ. Зъ бюра ґенерального почтмайстра розôслано фінансовый звѣтъ за рôкъ минулый, зъ котрого выходить, що почтовй доходы вынесили 134 міліоны 224 тысячь 443 долярѣвъ и 24 центôвъ, а розходы 138 міл. 784 тыс. 487 долярôвъ и 79 цнт. Повставъ отже дефіцитъ въ сумѣ 4 міліонôвъ 560 тысячь, 44 долярѣвъ и 73 цнт.

Зелѣзничй товариства за перевожене почтовыхъ посылокъ одержали вôдъ правительства 36 міліонôвъ 195 тысячь 116 долярôвъ 18 ц., а безплатне розвожене листôвъ по фармахъ стояло 8 міл. 11 тысячь 635 долярôвъ и 92 цнт. — Бачимо зъ того що почта Сп. Державъ є також дôйною коровою для зелѣзничихъ компаній. Доять еѣ що мога, а навѣть не вагують ся обдирати зô скôры. Въ инших державахъ зелѣзничй товариства мусять даромъ перевозити всѣ почтовй посылки, а ту? — нема що говорити про се. Пôдъ правлѣнемъ капіталістôвъ все мусить служити ихъ интересамъ.

БУВШІЙ комендантъ арміи Сп. Державъ, ґенералъ Нелсонъ А Майлсъ, вѣщує велику вôйну. Коли сими днями оденъ дописуватель поважного дневника запытазъ его, що гадає про теперѣшну політичну ситуацію въ свѣтѣ, вôдповѣвъ такъ: „Пôсля моеи гадки выбухне въ 1904 роцѣ така вôйна, якои свѣтъ не затямивъ. Выбухне она найперше мѣжь Японією и Росією, та опôсля перемѣнить ся въ загально-европейску вôйну. Не вѣрю одначе, щобы Сп. Державы були вмѣшанй до тои борбы, котрои выслѣдокъ нѣхто не въ силѣ предвидѣти“.

Чи старый ґенералъ правду говорить, увидимо незабаромъ.

СПОРЫ и мѣжусобицѣ двохъ партій въ Уруґвайскôй републицѣ довели до грôзнои революціи. Вôдъ кôлькохъ тыжнѣвъ кипить тамъ борба, жертвою якои упало доси тысячѣ людей.

Революцію пôднесла партія т. зв. Блянкôвъ, противъ партіи Кольорадôвъ, котра загарбала всю власть въ свои руки и вôдъ 6 лѣтъ править краємъ зъ выключенемъ Блянкôвъ.

РОСІЯ дала вже вôдповѣдь на послѣдну японьску ноту, та еи змѣстъ держить ся въ тайнѣ. Звѣсно лише, що Японія не вдоволена зъ вôдповѣди, бо зъ цѣлою рѣшучостію приготовляє ся дальше до вôйны. Послѣдными днями замовила она въ Сп. Державахъ богато консервôвъ и муки для вôйска, въ Нѣмеччинѣ новй гарматы а въ Австраліи олова на кулѣ. Кромѣ того купило японьске правительство два военнй кораблѣ въ Италіи, а будову двохъ другихъ поручила анґлійскимъ фірмамъ. Новй кораблѣ скрѣплять японьску фльоту.

Само собою розумѣе ся, що й Росія не засипляє справы супротивъ грôзнои поставы суперника. Зброить ся она на великй розмѣры и, якъ выявило ся, анѣ на крокъ не хоче уступити Японіи. Се одначе не стоить цареви на заваде увѣряти свѣтъ, що вôнъ бажає мира. Пôдчасъ великого новорôчнои зграмадженя въ зимовôй палатѣ царѣвъ въ Петербурзѣ, дня 14 с. м. сказавъ царь до членôвъ дипльоматичного тѣла и численныхъ представителѣвъ розличныхъ державъ отсѣ слова: — „Я бажаю мира и намѣряю все здѣлати що лишь буде въ моѣй силѣ абы задержати миръ на далекôмъ сходѣ.“

До кождого зъ чужихъ дипльоматôвъ промовивъ при тôмъ царь Микола кôлька масненькихъ слôвъ, а коли наблизивъ ся до японьского амбасадора, Куріна, зъупинивъ ся передъ нимъ и дуже сердечно почавъ зъ нимъ бесѣдувати такъ, що се звернуло увагу всѣхъ присутныхъ. — Мѣжь иншимъ заявивъ ему, що за всяку цѣну бажає удержати дружнй вôдносины зъ Японією не лишь теперь, але й въ будучности.“ Маю надѣю — закôнчивъ Микола II. — що теперѣшнй споры мѣжь обома державами будуть усуненй и щасливо поладнанй. — Такъ говоривъ самодержавець всеи Росіи, але его дѣла що иншого говорять.

ТУРЕЧЧИНА такъ пиняво бере ся до переведеня реформъ въ Македоніи, що Македонцѣ починають тратити терпеливôсть и знову хапають за оружє. Въ охресности Коханы, 50 миль на полудне вôдъ Ускипъ, прійшло до борбы мѣжь Болгарами и Турками, въ котрôй полягло 100 Болгарôвъ.

Въ дистриктѣ Куманова появивъ ся сильный вôддѣлъ повстанцѣвъ и высадивъ у воздухъ турецкій маґазинъ пороху, при чôмъ трийцять Туркôвъ втратило жите.

Такъ само коло Демиръ Гифарі, 45 миль вôдъ Сальоники, прійшло минулого тыжня до кровавои борбы мѣжь турецкимъ вôйскомъ и повстанцями.

АНҐЛІЙСКЕ правительство порѣшило предложити въ парляментѣ проектъ примусовои службы вôйсковои въ Анґліи. Пôсля сего проекту, молодй люде мужеского пола въ вѣцѣ вôдъ 18. до 22. року жития будуть обовязанй до службы. Въ першôмъ роцѣ служба має тревати 2 мѣсяцѣ, а пôзнѣйше 14 днѣвъ що року. Тымъ р бокъ мала бы Анґлія 2-міліонову армію резервистôвъ.

ЗЪ АРАБІИ телеґрафують до Лондону, що въ Сомалі повело ся Анґлійцямъ побороти армію Мюлы, фанатичного и хороброго вожда Арабôвъ, котрй не хочуть узнати надъ собою власть Анґліи. Въ борбѣ погибло около 800 Арабôвъ. Анґлійцѣ взяли армію Мюлы въ два огнѣ и страшно змасакрували.

Втрата Анґлійцѣвъ выносить 10 людей — двохъ убитыхъ и 8. раненыхъ.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный председатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-председатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря.............Вас. Гришко SCRANTON, PA.
Заст. касіера...................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радни:

М. Туроќъ...................Priceburg, Pa.
Мих. Пачута...................Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ...................Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь...................McKeesport, Pa.
Андрей Добошь...................Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ...................Yonkers, N.Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 доляровъ посмертного за мужа, а 300 доляровъ за жену и другі запомоги въ разѣ иншихъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашй дѣти за таншй грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ дôстанете больше якъ де-инде.

УПÔМНЕНЄ!

П. Секретарѣ!

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза“, на пôдставѣ котрого члены приступаючй до „Союза“ а маючй высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ метрику уродженя.

С. Ядловскій.

Ч. 241. **КВІТЪ** $140.00

на сто сорокъ доляровъ, котрй мы ниже пôдписанй отримали яко посмертну запомогу по Лукачу Падлѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Jersey City, N. J.

Матрона Падла — $100
Тимко Падла — $30.
Данько Сохоръ — $10

СВѢДКИ: Петро Бартко
Ксаверъ Марковичъ.
Теодоръ Цвшлякъ. пред.
Стефанъ Калакука, секр.

Григорій Копча

зъ Блехнарки, пов. Горлицѣ, Галичина, приѣхавъ до Америки 1895 року, мае лѣтъ 28. Секретаромъ „Союза“ и бр. св. Арх. Михаила въ St. Louis, Mo. есть вôдъ року 1897. Занятый при роботѣ ковальской. П. Гр. Копчу знають всѣ мѣсцевй Русины зъ его чесноты и отвертости.

До вѣдомости членамъ и мѣсцевымъ секретарамъ „Р. Н. Союза“.

1. Тôлько члены платячй 70 центôвъ на мѣсяць мають право дôставати „Свободу“ безплатно.

2. Тôлько тй жены, що платять на цѣле посмертне а ихъ мужѣ не належать до „Союза“ мають право дôставати „Свободу“.

3. Жадныхъ змѣнъ адресôвъ вôдъ поодинокихъ членôвъ „Союза“ не принимаемо. Всякй адресы або змѣны адресôвъ мають намъ засилати тôлько мѣсцевй секретарѣ а нѣхто иншій.

Редакція.

Рухъ

въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Ґленъ Лайонъ, Па., вôддѣлъ Р. Н. Союза 27, буде принимати новыхъ членôвъ въ Януару и Февруару 1904 по $3.00 вступного.

Андрей Живицкій, председ.,
Павло Капець, секретарь.

ОПОВѢЩЕНЄ.

Пôврôчный мітинґъ братства св. Илии пророка, вôддѣлъ 40. въ Скрентонъ, Па. вôдбуде ся 24 сѣчня 1904. Взывае ся, щобы всѣ члены братства явили ся на сей мітинґъ пôдъ карою 50 центôвъ позаякъ того дня буде выберати ся новый урядъ.

Демко Лешко, секретарь.

БРАТСТВО

Успенія Пр. Богородицѣ въ Cross Fork, Pa. буде принимати въ Януару 1904 новыхъ членôвъ до братства за $1. вступного а до Союза пôсля статутôвъ. Мітинґи вôдбувають ся въ першу недѣлю по 20-тôмъ кождого мѣсяця точно о 2-ôй годинѣ пополудни.

Теодоръ Панцьо, секретарь,

БРАТСТВО

св. О. Николая въ Perth Amboy, N. J., що належить до Р. Н. Союза, буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Януару безъ вступного.

Кузма Шкуратъ, секретарь.

БРАТСТВО

св. О. Николая въ Auburn, N. Y. выбрало слѣдуючій урядъ на рôкъ 1904: Стефанъ Мельникъ председатель, Теодоръ Корнафель заступникъ, Вас. Росинко секретарь, Иванъ Тарбай заступникъ, Теодоръ Ротко касіеръ, Стефанъ Горощакъ заступникъ, Иванъ Пудякъ дозорця хорыхъ, Никита Ґебуза заступникъ, Пет Рущакъ и Сид. Васильчакъ до фаны, Матей Климôвъ капітанъ, Иванъ Тиханичь и Василь Базарникъ контрольна комісія, Митро Рущакъ пôсланець

Мітинґи вôдбувають ся кождои другои Недѣлѣ по першôмъ. Братство числить теперь 50 членôвъ и шестеро дѣтей.

Василь Росинко, секретарь.

БРАТСТВО

св. Йоана Хрестителя въ Монесенъ, Па. выбрало слѣдуючій урядъ на рôкъ 1904: Алекс. Горощакъ председатель, Захарь Горощакъ заступникъ, Йоакимъ Цимбала секретарь Союза, Иванъ Ватраль секретарь братства, Василь Судя заступникъ секретаря, Юліянъ Малютичь касіеръ, Максимъ Крайницкій заступникъ, Григорій Дуркотъ и Илько Котисъ опѣкуны хорыхъ, Петро Малютичь и Алекс. Чирняньскій до хоругви, Иванъ Ватраль дверникъ.

ЦѢЛЫЙ СЕЙ МѢСЯЦЬ

будемо принимати новыхъ членôвъ безъ вступного до новозаложеного братства св. О. Николая въ Пертъ Амбой, Н Дж. Кузма Шкуратъ

секретарь.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Jessup, Pa. выбрало слѣдуючій новый урядъ на рôкъ 1904: Демко Хованець председатель, Фильо Сенько заступця, Иванъ Ґродъ секретарь, Денисъ Вис оцкій заступця, Иванъ Онуфрей касіеръ, Фильо Сенько заступця кас., Иванъ Кича капітанъ, Иванъ Бировчакъ заступця, Тимко Пейко надзиратель хорыхъ, Яковъ Недоростекъ заступця, Иванъ Станковскій и Микола Ковальчикъ господарѣ, Иванъ Сенько секретарь „Союза“.

БРАТСТВО

св. Арх. Михаила въ St. Louis, Mo., вôддѣлъ Р. Н. Союза 14, выбраю слѣдуючій новый урядъ на рôкъ 1904: Мих. Ридзикъ председатель, Мих. Копча заступця, Григорій Копча секретарь братства и „Союза“, Алек. Валевскій касіеръ, Иль. Курила заступця, Яц. Ружила дверникъ, Мих. Петровскій маршалокъ, Петро Кимакъ и Стефанъ Макара контрольна комісія.

Всякй письма тычачй ся братства адресувати:

Mr. Gregory Kopcha,
173 St. George St., St. Louis, Mo.

— ДНЯ 27. Децембра 1903. вôдбувъ ся рôчный мітинґъ бр. св. О. Николая и Р. Н. Союза въ Troy, N. Y. на котрôмъ выбрано новый урядъ на рôкъ 1904. Председатель, Іоанъ Слижь, заст., Михаилъ Кравець, секретарь, Стефанъ Спякъ заст. Димитрій Турко, касіеръ Андрей Ксеничь, заст. Павло Рончковскій, капітанъ, Михаилъ Мадарашь, до фаны Андр. Дичко и Василь Корба, пôсланцѣ, Петро Пованда и Василь Шалюбь, надзиратель хорыхъ, Филипъ Телепъ заст. Теодоръ Кащакъ и Лазоръ Царь, контрольоры, Павло Рончковскій и Денисъ Спякъ, полісменъ Нефтодій Яцевичь, дверникъ, Гарасимъ Спякъ, секретарь Союза, Владиміръ Усцкій.

— НА рôчнôмъ парохіяльнôмъ засѣданю дня 10 Януара въ Buffalo, N. Y. выбрано слѣдуючій новый урядъ: О. Василь Гривнакъ председатель, Петро Коваль заступникъ, Василь Мельникъ касіеръ, Дмитро Котелець заступникъ, Андрій Мигаль заступникъ секретара, колекторы: Семанъ Максимикъ въ Lancaster, N. Y., Иванъ Горохъ на W. Seneca, на Black Rock Иванъ Лещишинъ, Иванъ Гаравузъ, Йосифъ Черкасъ и Андрій Ґузій, на Buffalo, N. Y. О. Василь Гривнакъ, до порядку на мітинґахъ Василь Воробель и Михайло Гаравузъ, Михайло Мурайка дверникъ. До порядку въ церкви Василь Романьчакъ и Дмитро Воробель. Тростісы: Мих. Котелець, Фед. Цуприкъ, Ник. Серединьскій, Ник. Зиникъ, Пет. Коваль, Иванъ Гаравузъ.

Церковь маюча ся будовати буде носити имя св. Йоана Крестителя.

Стефанъ Мигаль, секретарь парохіяльный.

— ОТСИМЪ повѣдомляю всѣхъ братôвъ Русинôвъ, що Гнатъ Станчакъ вже не ходить колектувати на церковъ въ Carnegie, бо парофія покликала его назадъ. На церковъ въ Карнеґі колектую тôлько я оденъ

Ив. Даньковскій.

ТОВ. „ЗАПОРОСКА СѢЧЬ“ въ Ню Йорку устроюе вечерокъ въ Суботу дня 6 го Лютого 1904 въ гали Гармонія ч. 46 Ave A.

Вступъ вôдъ особы 25 центôвъ. Початокъ точно о 7-ôй вечеръ. За доборову музыку и добру забаву ручить КОМІТЕТЪ. 4?

До вѣдомости всѣмъ п. секретарамъ „Союза“!

О хорошй оригінальнй вôдзнаки для дѣтей Р. Н. Союза вже постаравъ ся, а также и о новй вôдзнаки для старшихъ. Кождый членъ до 3 мѣсяцѣвъ вôдъ часу вступленя мае мати вôдзнаку. Прошу всѣхъ п. секретарôвъ сейчасъ менѣ донести, скôлько вôдзнакъ для старшихъ а скôлько для дѣтей маю прислати кождому Вôддѣлови. Вôдзнаки для старшихъ мае ся все продавати по 85 цт., а вôдзнаки дитинячй по 25 ц. и то лишь за готôвку.

С. Ядловскій, голов. секретарь.

НОВИНКИ.

— УГОРСКІЙ часописи доносять, що въ селѣ Бачка, земплиньскои стол. нема теперь анѣ одного мушины. Живуть тамъ самй женщины и дѣти, а всѣ мущины выеміґрували на заробки до Сп. Державъ.

Можемо собѣ уявити зъ того, якй гаразды на Угорщинѣ и якъ сильно розвинула ся тамъ еміґрація селянъ.

— НА ШЛЯХУ угорскои зелѣзницѣ Будапештъ Градець пропавъ зъ почтового ваґона мѣшокъ зъ грôшми, въ якôмъ було 62 тысячь коронъ. Злодѣя не выслѣджено доси.

— ЦѢКАВЙ даты про зелѣзничій рухъ, доходы зелѣзниць и т. п. подае въ своимъ звѣтѣ за рôкъ 1903. правительственный комісарь зелѣзниць въ державѣ Ню-Йоркъ. Дôзнаемо ся зъ него, що въ цѣлôй державѣ Ню-Йоркъ выкуплено того року 90 міліонôвъ 416 тысячь 656 зелѣзничихъ білетôвъ. За сесѣ білеты и перевôзъ товарôвъ вплынуло загаломъ до кишенѣ капіталістôвъ, себто властителѣвъ зелѣзниць, 226 міліонôвъ 991 тысячь 79 доларôвъ и 61 центôвъ. — Нещасливыхъ случаѣвъ на зелѣзницяхъ було дуже богато. При зъудареню и розбитю поѣздôвъ наслѣдкомъ пôдмуленя шляхôвъ, зломаня шинъ, заваленя мостôвъ и т. п. катастрофъ, черезъ необережность и въ иншихъ случаяхъ втратило жите 884 особъ, а 1726 понесло потовченя, раны и калѣцтво. — Якъ бачимо зъ сего, капіталисты мають величезнй доходы зъ зелѣзниць, а нарôдъ погибае, неначе мухи.

— СТАТИСТИКА выказуе, що найбôльше людей еміґруе послѣдными часами до Америки зъ Италіи, Россіи и Австріи.

Черезъ Гамбурґъ выѣхало въ 1903 р. до Америки 144 тысячѣ, 456, а черезъ Брему 175 тысячь 320 еміґрантôвъ, головно зъ Австріи и Росіи. — Зъ самои-жь Австро-Угорщины, якъ подае вѣденьске статистичне бюро, выеміґрувало въ минулôмъ роцѣ до Америки 220 тысячь особъ. Въ тôмъ числѣ було 37 тысячь 500 Поляковъ, 34 тысячѣ 400 Словакôвъ, 32 тысячь 900 Хорватôвъ и Словенцѣвъ, 27 тысячь 100 Мадярôвъ. 23 тыс. 600 Нѣмцѣвъ, 18 тыс. 760 тысячь Жидôвъ, 9 тыс. 840 Русинôвъ и 2 тыс. Италійцѣвъ. Всѣ австро-угорски еміґранты вывезли изъ собою 15 міліонôвъ 175 тысячь коронъ готовыхъ грошей.

Пѣсня о краю рôднôмъ.

Якъ у зимѣ такъ у лѣтѣ
Сосна зеленѣе,
Такъ ту менѣ въ чужинонцѣ
Завше серце млѣе.

Чи що робю, чи де стану
Все думку думаю,
Якъ то було веселенько
Давно въ нашôмъ краю.

Краю рôдный веселенькій
Чогось такъ змѣнивъ ся?
Хто приѣде лишь говорить,
Що тамъ набѣдивъ ся.

Тажь тамъ нашй дѣды батьки
Красно проживали,
За Канаду, Америку
И думки не мали.

Теперь тамка нашй люде
Не вживають свѣта,
Лишь вандрують въ свѣтъ за море,
Щобъ дожити вѣка.

Неоденъ си ту приѣхавъ
На лиху годину:
Погибъ смертевъ у фабрицѣ,
Оставивъ родину.

Тая бѣдна родиночка
Тяженько вздыхае,
Зъ того жалю на край рôдный
Тяжко нарѣкае.

Краю рôдный та далекій
Хто тобѣ причина?
Чи за много въ тобѣ люда,
Чи ворожа сила?

Людей тамка не за много,
Всего добра мають,
Лишь тамъ много вороженькôвъ,
Тай въ рукахъ тримають.

Пустѣть самй вороженьки
Поки нарôдъ смирно,
Бо збере ся и самъ выдре
Такъ буде вамъ встыдно.

Якъ то було въ нашôмъ краю,
Я ще памятаю,
Люде завше забавлялись
Якъ у божôмъ раю.

Теперь якъ ся лишь посходять
Ґазету читають,
Якъ въ Канадѣ, Америцѣ
Люде проживають.

Неоденъ бы ту приѣхавъ,
Щобъ лишь ту дôставъ ся,
Щобъ назгортавъ тутка грошей
Тай назадъ вертавъ ся.

Тутка грошѣ не згортають —
Тра тяжко робити,
Ино тутка изъ дѣдами
Не треба дѣлитись.

Якъ тй сосны зелененькй
Карпаты вкружають,
Такъ тутъ нашй рускй люде
Славу добувають.

Руска слава, Богу хвала,
Ту ся розширяе,
Бо що днины рускихъ людей
Тутка прибувае.

Зъ всякихъ сторôнъ приѣзджають,
Ту ся всѣ витають,
И такъ собѣ галиційску
Нужду споминають.

Старайте ся рускй люде
Звергти тіи глузда,
Тогды щезне галиційска
Всяка кривда—нужда.

Лишь якъ въ нашôй Галичинѣ
Правда засіяе,
Тогды разомъ рускій нарôдъ
Пѣсню заспѣвае.

Заспѣваемъ нову пѣсню
У нашôй сторорьцѣ,
Якъ не будуть лишь радити
Чужй народовцѣ.

Старaймо ся рускй люде
Разъ то вже зробити,
Щобы нами чужй люде
Не могли радити.

Подивѣмъ ся лишь на Нѣмцѣвъ
Добрый прикладъ дають,
По всѣмъ свѣтѣ волочать ся
А свое тримають.

А ты рускій весь народе
Въ своимъ проживаешь,
Що найлѣпше добро свое
Другому вôддаешь.

Берѣмъ-же ся рускй люде
До доброго дѣла,
Абы насъ ся еще гôрша
Бѣда не наѣла.

Добре дѣло поплатить ся
За нашіи труды,
Бо не будуть выѣзджати
Зъ свого краю люде.

Бо хто дому ся тримае,
Той бѣды не знае,
А хто хоче тôлько знати
Няй мене спитае.

Иванъ Прокоповичъ.

ВСЯЧИНА.

ВѢНЧАНЄ ЗЪ РОЗБИШАКОЮ.

Дочка російского жида Ґрінштана, великого богача въ Одесы, 19-лѣтна Кляра, пôзнала пôдчасъ свого побуту въ Маріенбадѣ уродливого молодця, що называвъ себе Людвикомъ Штамомъ и уходивъ за богатого властителя добръ зъ околиць Риму. Помѣжь молодою парою завязавъ ся романъ и залюбленй постановили за всяку цѣну повѣнчати ся. Мати Кляры не хотѣла про се чути, а тодѣ Кляра выхрестила ся потайно и взяла такъ само потайно шлюбъ зъ Штамомъ. Коли прийшовъ часъ повороту, дочка выявила на бажане мужа усьо матери и выѣхала зъ нимъ до Риму. Довшій часъ не було про неи нѣякои вѣстки, ажь недавно наспѣвъ листъ зъ благанемъ прощеня и позволеня повороту. Родичѣ простили, розумѣе ся, усьо своѣй доньцѣ и ждали нетерпеливо еи повороту. Кляра прибула доперва по двохъ тыжняхъ зовсѣмъ змѣнена до непôзнаня, бо безъ лѣвого ока и зъ рукою на перевязцѣ. И теперь выявило ся ось що: Мнимый властитель добръ зъ пôдъ Риму бувъ герштомъ банды рабôвниковъ та злодѣєвъ. За его зловлене була вызначена нагорода 10.000 лірôвъ. Правдиве его назвище було Шеня. Про заняте чоловѣка не мала Кляра выображеня, бо на еи запиты, длячого вôнъ выѣздить такъ часто, дававъ крутарскй вôдповѣди. Ажь коли три тыжднѣ тому сидѣла нещасна зъ нимъ въ комнатѣ, вôйшло якихсь чотирохъ людей и зажадали вôдъ Штама розмовы на осôбности. Штамъ казавъ имъ забрати ся. Тодѣ оденъ зъ нихъ крикнувъ: „зраднику"! — и стрѣливъ зъ револьвера. Куля не влучила Штама, але ранила Кляру въ око. Опôсля впало ще чотиры выстрѣлы; одна куля зранила Кляру въ руку, три положило трупомъ еи чоловѣка. „Одесскія Вѣдомости" доносять, що слѣдво выкрило, що Штамъ-еня мавъ зложеный въ нку значный грошевый позитъ, котрый хотѣвъ небавомъ выбрати, выѣхати зъ Риму и почати иньше жите. Про се дознали ся его товаришѣ и убили его. Коли Кляра довѣдала ся, звôдки походять фонды еи чоловѣка, не хотѣла взяти зъ нихъ нѣчого, навѣть не брала дорогоцѣнностей, якй ѣй жертвовано — въ виду того прилучено всьо те до конфіскати. Убійниковъ арештовано.

КИТАЙСКІЙ АЛЬМАНАХЪ.

Є се книжка, що появляе ся рôкъ-рôчно въ найбôльшôмъ числѣ, бо, якъ кажуть, въ 10 міліонахъ примѣрниковъ. Нѣякій календарь на свѣтѣ не розходить ся въ такій скôлькости. Сей альманахъ е монополемъ цѣсарскимъ и мѣстить всякй высокоученй вѣсти зъ поля астрономіи и ще „ученѣйшй" сказôвки, якй день що приносить и коли можна те або иньше робити. Не дивножь тому, що народець еѣ купуе въ такôй скôлькости. Бо хтожь зъ тыхъ, добрыхъ, косоокихъ, китайскихъ горожанъ не радъ бы знати, якъ мае подѣлити свою роботу и коли його може ждати нещасте або щасте! Завдяки тôй книжцѣ мудрость сынôвъ небесного царства граничить изъ тымъ станомъ, якій у насъ называють (вѣдай справедливо!) тумановатостію. У насъ же часто бувають такй забобонй мудрцѣ также, але навѣть безъ ужитя китайского календаря.

Смѣшне.

НОГИ ВЫХОДИТЬ.

На другій день по весѣлю приходить до мѣсцевого священика молода, дуже зажурена.

— А що тобѣ мое дитя? — пытае старенькій священикъ.

— Ахъ, отче духовный— вôдповѣдае молодиця — чи не можна-бы змѣнити сего, що вы вчера сказали при моимъ вѣнчаню?

— Та що такого?

— Проводячи менѣ присягу, вы сказали, що жѣнка мусить покинути батька, матѣрь и рôдню тай ити за мужемъ своимъ. А де-жь се може бути? Мôй мужь е листоношомъ и цѣлый день бѣгае по селахъ. Я ноги свои выходжу...

РАДА БАТЬКА.

Сыну любый, даю тобѣ
Отсю щиру раду:
Якъ пôдешь на рускій „мітинґъ",
Мѣжь людей громаду,
Такъ бережи свого носа
И не будь собою,
А на усе, що хто скаже,
Кивай головою.
Тодѣ нôсъ твôй цѣлый буде
И другôвъ мешь мати,
А всѣ тебе за мудрого
Станут уважати.

Ч.

Ґде есть?

Хто хоче шукати своихъ краяњôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперед.

Де є?

Юрко Морозъ зъ Буковины, повѣтъ Черновѣцкій, села Бояна. Пошукує его
Jerry Lastiwka, 21
Tilley, Alta., Canada.

ДЕ ЄСТЬ?

Катарина Маланичь, род. зъ Загочевя, пов. Лѣсько, Галичина. Приѣхала до Америки 12 лѣтъ тому назадъ, 2 роки тому була въ West Virginia а 5 мѣсяцѣвъ тому була въ Маганой Сити. Хто подасть еѣ адресъ дôстане 5 долярôвъ нагороды. Шукає еѣ сынъ:
Michael Malanycz,
Box 116, WHIPPANY, N. J.

ДЯКЪ

зъ добрымъ теноровымъ голосомъ шукае мѣсця.
Mr. Ant. Skrobiak,
829 Penn Ave., Wilkes Barre, Pa.

— Хочете правовати ся, выставити кому повномочіе, купити або продати маєтокъ, дôстати сплатокъ, сколектовати грошѣ вôдъ довжниковъ або увôльнити ся вôдъ войсковои екзекуции, пишѣть до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Вôнъ вамъ всьо зробить якъ найлѣпше и скоро.

ХОЧУ ОЖЕНИТИСЬ.

Шукаю рускои дѣвчины вôдъ 16—20 лѣтъ, котра бы умѣла читати и писати бодай въ нашôй мовѣ. Походжу зъ Буковины, маю 500 дол. готового гроша, єсьмъ форменомъ на C. P. R. R., маю $2.50 денно. Голоситись письменно зъ долученемъ своеи фотоґрафіи на адресу: Jerry Lastiwka, Sect. Foreman, Tilley, Alta. Canada. Дѣвчина може бути Буковинка або Галичанка, зъ Канады або Сполученыхъ Державъ. На жадане пôшлю свою фотоґрафію або зашлю тикетъ на дорогу. 21

На продажь Рускій Готель тано!

Великій дôмъ, складаючій ся зъ 11 румôвъ и галѣ на представленя, мітинґи, забавы. Въ домѣ тôмъ е готель. Хто бы хотѣвъ купити, зволить зголосити ся на адресу:
Mr. Joseph Maslyar,
Jessup, Pa.

Лишь 4 доляры и пôвъ коштуе на рôкъ „Літературно-Науковый Вѣстникъ".

Выходить, що мѣсяця великими книжками що мѣстять въ собѣ около 200 сторôнъ друку. Кождый інтеліґентный Русинъ въ Америцѣ повиненъ бути предплатникомъ „Літературно-Наукового Вѣстника".

Предплату можна высилати до редакціи „Свободы" або впростъ до краю на адресу: Літературно-Науковый Вѣстникъ", ул. Чарнецького 26, Львôвъ, Galicia, Austria.

Кожде братство

повинно мати книжку для опѣкуна хорыхъ, одну або бôльше, для записованя коли, хто захорувавъ и якъ довго бувъ хорый. Таку книжку можете дôстати въ Ред. „Свободы". Одна коштуе доляра. Грошѣ присилайте напередъ.

SVOBODA
Box 353, SCRANTON, PA.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Єго офісъ въ Scranton, Pa. є на 303 Spruce Str. Але до Скрентôнъ приѣзджае тôлько кождого понедѣлка и четверга вôдъ годины 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскй въ повѣтахъ: Люзерне и Лякована.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнй паперы и повномочія. 04

Фармы!

Нынѣ кождый ся пытае що ся станесь пôзнѣйше?

Чи пôде робота? Чи буде страйкъ? А нѣхто не може вôдповѣсти.

Чи знаете, де не мусите ся бояти страйкôвъ?

Фарма є одинокою рѣчею де нема страйку. На фармѣ нема босôвъ, чоловѣкъ є своимъ паномъ и нѣхто не выкине его зъ роботы.

Нашою задачею есть помочи вамъ стати независимыми.

Купѣть собѣ фарму. Черезъ наше посередництво можете купити собѣ фарму въ **Верджинии.** Земля добра, здорова вода и воздухъ. Уродить ся все, що посѣете або посадите и можете продати за готовй грошѣ.

Голосѣть ся до:

JOHN JELINEK,
1116. Pine Alley, Braddock, Pa.

КНИЖКИ

!ПО ЗНИЖЕНÔЙ ЦѢНѢ!

Антоній и Клеопатра	75
Альманахъ	50
Багнітки	10
Вôзникъ Геншель	75
Метелики	50
Мôй измарагдъ	100
Матеріялы до украиньско-рускои етноґрафіи (3 томы) по	100
Монографія Костомарова	50
Маніфестъ комуністичнои партіи	20
На добродѣйнй цѣли, комедія	35
Новй и перемѣннй звѣзды	5
Національне питане въ Норвеґіи	5
Нетлѣ	25
Нагула	10
„Наука" рôчникъ зъ 1878 р.	3.00
Начала физики	10
Наша родина	50
Оповѣданя Коцюбиньского	10
Орися	5
О еміґраціи	10
О торговли	5
О новыхъ податкахъ	10
О опѣкунахъ и кураторахъ	10
Омелько Цуциня	20
Образки зъ природы	5
Партійна політика и мораль	25
Повѣсти Нечуя	100
Старый Єфремъ	10

(Дальше буде.)

Повызшй книжки маємо тôлько въ однôмъ або двохъ примѣрникахъ, длятого просимо замовляти сейчасъ.

Сй книжки, котрй понизше списанй можете всегда дôстати!

Американьскій шляхтичь	15
Абу Касимовй капцѣ	30
Апостолы и Евангелія	35
Библія велика	50
Библія мала	30
Букварь рускій	25
Богъ Надежда	100
Весела книжочка зъ образками	30
Граматика руска	25
Де що про звѣрята	30
Друга китичка для малыхъ дѣвчатъ	10
Дослѣды зъ поля статистики	10
Дядько Дмитро, оповѣдане про се куды идуть мужицкй грошѣ	10
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ исторіи російскои православнои місіи въ Америцѣ.	10
Дорога до свѣдомости	10
Енеїда Котляревского	50
Записки школяра	20
И мы въ Европѣ	10
Коляды	20
Кльод Ґе	5
Карбы	25
Календарь „Союза" (1903)	25
Казка про жида	10
Канадійска Русь	10
Кормъ душѣ	100
Конституція Сполуч. Державъ	10
Лисъ Микита	50
Малый Робинзонъ	10
Микола Палкинъ	10
Микола Костомаровъ	5
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Оповѣданя Стороженка	10
Оферма	10
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Пѣснословець	50
Пригоды Донъ-Кихота	40
Повѣсти Федьковича	20
Поезіи Шевченка	1.25
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	10
Павуки та мухи	2
Псалтирь великій	300
Псалтирь меньшій	100
Pid Krestom	100
Розмова Поляка зъ Русином	10
Рыболовы, оповѣданя Ковалева	75
Рускій спѣваникъ	40
Ревізоръ зъ Петербурга	30
Русины пряшôвскои епархіи	35
Судный день	50
Словаки чи Русины?	25
Стежечка въ рай	50
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15
Хлѣбъ душѣ	1.00
Читанка друга	25
Читанка трета	40
Читанка четверта	50
Шейкспіръ въ повѣстках	10
Яблочникарь, комедія	15
Якъ повставъ свѣтъ?	15

(Дальше буде.)

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй бачите въ послѣднôмъ числѣ „Свободы".

Всѣ попереднй списы и цѣнники книжокъ суть неважнй.

Зъ замовленями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ доляра не принимае ся.

Почту мы оплачуемо.

Адресъ:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Книжки повисше выписанй высилаемо сейчасъ по одержаню замовленя.

КУПУЙТЕ!

КНИЖОЧКИ для записованя мѣсячнои колекты и другихъ жертвъ на вашу школу, церковь, плебанію и т. д. Можете ихъ дôстати по цѣнѣ 7 центôвъ за одну. Такй книжочки повинна кожда парафія роздати своимъ членамъ. Кождый парафіянинъ повиненъ мати таку книжочку, тогды буде знати, що тй грошѣ якй вôнъ заплативъ на церковь и т. и. ему не пропадуть.

БЛЯНКЕТЫ на метрики хресту, вѣнчаня и похорону по цѣнѣ 2 центы за штуку.

БРАТСКЙ опѣкуны хорыхъ повиннй мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабôсть и т. д. Одна книжка коштуе одного доляря.

— SVOBODA, —
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хочешь читати дещо веселого и насмѣятись?

Купи собѣ „Комара".
Три старй рôчники коштують лишь $3.50.
Оденъ рôчникъ $1.25.
Хто хоче дôставати „Комара" що два тыжднѣ черезъ одеґъ рôкъ, нехай зашле 2 доляры на адресу:
„Комар",
Собѣщина ч. 8.,
Львôвъ, Austria, Galicia.

Тамъ можете дôстати такожь слѣдуючй книжки:

Календарь „Комара" на рôкъ 1903	15ц.
Календарь „Комара" на рôкъ 1904	25 „
Новомодный Спѣваникъ	20 „
Деканы зъ гôръ	15 „

C. M. HATHAWAY,

аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуетакожь грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.

Яна Фишера

Новый Банково-Шафкартовый Дôмъ

отвореный кождого дня вôдъ 7-ои рано до 9-ои вечеромъ пôдъ
ч. 713 Front St., Catasaqua, Pa.

Засылае, купуе и продае стар краевй грошѣ.

Приймае грошѣ до переховання и звертае ихъ кождого часу.

Шифкарты продае до всѣхъ портôвъ Bremen, Hamburg, Rotterdam, Antwerp и на Анґлію за ту саму цѣну що и компанія.

Продае всѣлякй молитвеннй и забавнй книжки.

Провадить чисто славяньскій, христіяньскій бизнесъ. Вôдвѣдайте его.

Вôнъ е также Notary Public — потверджае и вырабляе всякй старокраевй контракты скоро и безпечно.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мій!
— Добрый вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Танѣо надзвычайно!

Вырабляе братскй машкѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.

Михайла М. Югаса

314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не трать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И поруски, по словеньски,
По анґлицки и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ добрôй справѣ всегда справный,
За рускій народъ крѣпко стоить,
Вражды людской ся не боить.

Тожь Руснамъ треба знати,
Що его тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серде радуе.

Мы, Руснаки не жалуемо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Тожь милй братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣть
Добре, тано, справедливо
Чисто, смачно и уптиво!

L 14

ДАРОМЪ

24 хорошихъ и цѣнныхъ предметôвъ. Хто собѣ заордеруе нашу красну нікльову годинку, котру вырабляе одна зъ найлѣпшихъ фабрикъ и есть выпробована и ґарантована на **20 ЛѢТЪ**, такъ, що може ся рôвнати 30 доляровымъ годинкамъ и пошле намъ за неѣ и за гарный позолочуваный ланцушокъ $2.50 — то мы ему зашлемо вразъ зъ годинникомъ и ланцушкомъ слѣдуючй предметы зовсѣмъ дармо: 1 знамениту королѣвску шведску братву цѣны $2.50. Добрый кишенковый нôжь за 40 цент. Позолочуваный перстень цѣны $1.00, 1 брилянтовый ґузикъ за 60 цнт., 12 гарныхъ бѣлыхъ хустинокъ за $100, 24 аркушôвъ листового паперу и ковертъ за 10 цнт., 1 пару спинокъ до маншатôвъ за 50 цнт., позолочуванй спинки до сорочки за 50 цнт.

Сй рѣчи будемо высилати даромъ лишь за короткій часъ, протое спѣшѣть зъ замовленями. Пишѣть на адресу:

Ch. I. Kapoun Co., 1015 Collins Str., JOLIET, ILL.